

Naalakkersuisooqatigiit 2018

Nunarput

- ataatsimoorfiusoq

- ineriartorfiusoq

- tamanut inissaqartitsisoq

IMARISAT

ILINNIARTITAANEQ	6
ATUARFITSIALAK	7
ATUARFITSIALAK ILINNIARTITAANERLU ATAQATIGISSOQ	8
ISUMAGINNINNEQ	9
ILAQUTARIIT	9
MEEQQAT INUUSUTTULLU	9
INNARLUUTILLIT	11
UTOQQAAT	12
PEQQINNISSAQ	13
PINAVEERSAARTITSINEQ KATSORSAANERLU	15
AALISARNEQ	15
PINIARNEQ	17
IMMINUT PILERSORNEQ	17
INEQARNEQ	18
ANINGAASAQARNEQ	20
Akileraarutit akitsuutillu	21
AATSITASSARSIORNEQ UULIASIORNERLU	22
NUKISSIUUTIT	22
Taaneqartut aallaavigalugit Naalakkersuisooqatigiit makku ilanngullugit sulissutiginiarpai:	23
NIUERNEQ	23
Nunatsinni niueqatigiinneq	24
Nioqqutissat peqqinnartut	24
Kalaalimerngit nioqqutigineri	24
Niuernikkut ilinniartitaaneq	24
INUUSSUTISSARSIORNEQ	25
Aalisakkat Suliareqqinneri	25
Iermik tunisassiorneq	26
Qarasaasiaqarfissuaq	26
TAKORNARIAQARNEQ	26
Kulturip atorluarneratigut aningaasarsiorfiit amerlisarnissaat	27
SULIFFEQARNEQ	27
Aningaasaateqarfik makkununnga qularnaveeqquusiisassaaq:	29

Ukioq kaajallallugu sanaartorneq:.....	29
Nunatta pissarititaanik sanaartornermi atortussanik tunisassiorneq:.....	29
ANGALLANNEQ ASSARTUINERLU.....	29
Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu nunatta Sullualummut atatillugu inissisimanagera:.....	31
ATTAVEQAATIT.....	31
PIORSARSIMASSUSEQ.....	32
AKUULERSITSINEQ.....	32
TUSAGASSIUUTEQARNEQ.....	33
Aviiseeraqarneq.....	33
KNR – Kalaallit Nunaata Radioa.....	34
Nunap immikkoortuini aallakaatitassiornermik annertusaaneq.....	34
Tusagassiuuteqarnikkut siuarsaavik.....	34
KOMMUUNIT.....	34
NUNAQARFIIT NUKITTUUT NAMMINERLU INGERLATSIFFIIT.....	35
TIMERSORNEQ.....	36
ILAGEEQARNEQ.....	37
QATSERISARTOQARNEQ.....	38
AVATANGIISEQ.....	38
ILISIMATUSARNEQ.....	39
SILAP PISSUSAATA ALLANNGORIARTORNERA.....	39
Sanaartornermi sunniutissat.....	39
Inuussutissarsiornermi sunniutissat.....	40
NUNAT ALLAT.....	40
SILLIMANIARNEQ ILLERSORNISSARLU.....	41
PAARNAARUSSIVEQARNEQ.....	42
NUNARSUARMIOQATAANEQ.....	42

TUNNGAVIUSUMIK ISUMAQATIGIISSUT

Siumut, Partii Naleraq, Atassut aamma Nunatta Qitornai qinigaaffimmi 2018-miit 2022-imut Naalackersuinikkut suleqatigiissallutik isumaqatigiissuteqarput.

Suleqatigiinnermi pingaartillugu isumaqatigiissutaavoq nunarput inuilu pillugit pitsaasumik, tatiginartumik, tutsuiginartumik innuttaasullu qitiutillugit Inatsisartuni Naalackersuisunilu sullissinissaq.

Inuiaqatigiit ineriartornerat nunarsuarmioqatigiinnermilu nukittuumik inissisimanagerat annerulerseqqullugit partiit pineqartut naalackersuinikkut siunnerfeqaqatigiillutik sulissapput – Inatsisartuniinnaangitsoq Naalackersuisuniinnaangitsoq, aammali inuiaqatigiinni tamani suleqatigiinnerup siarsaavigineqarnissaa ilanngullugu sulissutigineqassaaq.

Partiit akunnerminni isumaqatigiissutigivaat iluarsartusseqqinnertigut sulissutigineqassasoq innuttaasut atugarisaasa pitsanngorsarnissaat aammalu minnerunngitsumik aningaasarsiornikkut siuariartortitsisoqarnissaa, taamaaliornikkut suliffissat nutaat pilersinneqarsinnaassammata sulisinnaasullu amerlanerusut sulilersinneqarlutik.

Naalackersuisooqatigiit tatigeqatigiillutik ataqpeqatigiillutillu ukiuni tulluittuni sisamani suleqatigiilluarnissartik isumaqatigiissutigaat. Nunatta sutigut tamatigut toqqissisimanartumik ineriartortinneqarluni siuariartornissaa ataatsimoorfiusumik suliarineqassaaq.

Nunatta oqaluttuarisaanerani maannamut suliniutit annersaat nutaanik mittarfinnik pilersitsinissaq naammassiniarlugu naalackersuisooqatigiit sulissapput, aammalu erngup nukissiorfissat nutaat sanaartorneqarnissaat anguniarlugu sulissallutik.

Naalackersuisooqatigiit suliassat makku nalilersorluarlugit suliariniarpaat:

- Atuartitaanikkut ilinniartitaanikkullu aaqqissuusseqqinneq
- Piorsarsimassutsikkut nukittorsaaneq ingerlateqqinneqassaaq
- Inunnik isumaginninnikut sullissineq pitsanngorsarneqassaaq
- Innarluutillit pillugit inatsisissaq naammassineqassaaq
- Peqqinnissakkut sullissineq pitsanngorsarneqassaaq
- Ineqarnikkut aaqqissuusseqqinneq suliarineqassaaq
- Aalisarneq pillugu inatsit naammassillugu suliarineqassaaq
- Aallaaniarneq piniarnerlu pillugit inatsit nutarterneqassaaq
- Illoqarfinni nunaqarfinnilu tunisassiorfeqarneq piorsaqqinneqassaaq
- Inuussutissalerineq pillugu inatsit nunatsinnut naleqqussarneqassaaq
- Oqaatsit pillugit inatsisissaq suliarineqassaaq
- Inuiaqatigiinnut akuulersitsineq pillugu inatsiseqalissaagut
- Sulisoqarneq pillugu inatsisitigut naleqqussaassaagut
- Niuerneq niueqatigiinnerlu pillugit inatsisitigut naleqqusnaanissaq
- Akileraarutit, akitsuutit, iluanaarusiisarnerlu pillugit inatsisitigut naleqqusnaanissaq
- Qinersisarneq pillugu inatsit naleqqussarneqassaaq
- Akisussaaffiit naalagaaffimmiit tigusassavut pillugit tulleriarissaagut
- Tunngaviusumik inatsisissaq pillugu suliat ingerlateqqissavagut.
- Avatangiisit pillugit aningaasaateqarfik pilersinneqassaaq

Nunatsinni innuttaasut atugarisaasa pitsanngorsarnissaat pingaarnarpaatillugu ingerlatsisoqassaaq. Meeqqat, ilaqutariit meerartallit, utoqqaat, innarluutillit, napparsimasut siusinaartumillu pensionisallit ilinniartullu atugarisaat pitsaanerulersinniarlugit aaqqissuusseqqinnerit suliarineqassapput.

Utoqqaat tunngaviusumik utoqqalinersiutiminnik ilanngaaffigineqaratik sulinerikkut isertitaqarsinnaanerat aaqqiivigineqassaaq, 2019-imiit aallartittumik. Utoqqaat tamarmik naligiimmik tunngaviusumik utoqqalinersiuteqalersillugit, saniatigut suliffeqarneq, katissimaneq, aappariinneq najungaqatigiinnerluunniit apeqqutaatinnagit.

Suliffeqarnermi ilanngaat 2019-imiit aallartittumik eqqunneqassaaq isertitakinnernut akunnattumillu isertitaqartartunut annertusiartuaartumik iluaqusiisumik.

Naalakkersuisooqatigiinneq

Naalakkersuisooqatigiit isumaqatigiissutigaat naalakkersuisooqatigiinneq unneqqarissumik, tatigeqatigiilluni illuatungeriillu imminnut iluoorfigeqatigiinnerannik tunngaveqassasoq.

Isumaqatigiissutigineqarpoq ammasumik aqutsineq toqqammavigalugu nunarput naalakkersuinikkut aqunneqassasoq, taamaammallu pisortani atorfiit qaffasinnerpaat inuttalersoneqartarnerini periutsit aqutsinermut naleqqussarlugit nutarterneqassapput.

Naalakkersuisooqatigiit pisortat ingerlatsiviini tamani allaffissornikkut ingerlatsinerup annikillisarneqarsinnaanera misissussavaat. Ilangullugu inuiaqatigiinni qaammarsaanerup ingerlaqqinnissaa suliarineqassaaq.

Nunarput inuilu nunarsuarmioqataanermillu aallaaveqartumik innuttaasut oqartussaaqataanerak akisussaaqataanerallu ataqqillugu aqunneqassaaq, innuttaasut taakkulu pisariaqartitaat aallaavigalugit ingerlatsineq naligiimmillu atugassaqartitsineq sulissutigissallugu. Taamaammat naalakkersuisooqatigiinnermi siunnerfiit isumaqatigiissutigineqartut piviusunngortinneqartarnissaannut ataqatigiissaarisartussanik naalakkersuisooqatigiit pilersitsissasut isumaqatigiissutigineqarpoq.

Naalagaaffinngornissaq anguniarlugu tunngaviusumik inatsisissamik suliaq aallartinneqareersoq qinigaaffimmi nangittumik ingerlateqqinneqarnissaa naalakkersuisooqatigiit isumaqatigiissutigaat, tamatumani partiit kiffaannngissuseqassapput ilaasortassaminnik toqqaanissamut.

Inuit oqartussaaqataanerak ataqqillugu, nunattalu naapertuunnerusumik sinniiseqartarnissaa qulakkeerumallugu, naalakkersuisooqatigiit isumaqatigiissutigaat Inatsisartunut qinarseriaaseq nalilersoqqissaarneqassasoq.

Partiit suleqatigiilersut Nunatsinnut inuinullu sutigut tamatigut iluoorlutik sullissinissartik pingaarnerpaatippaat. Nunarpummi tassaassaaq innuttaasut immikkoortinneqaratik toqqissisimallutik ataatsimoorlutik suleqataallutik angerlarsimaffigisinnaasaat.

Naalakkersuisooqatigiit Isumaqatigiissutaat atuutilerpoq ulloq: 4. Maj 2018

Partiit:

Atassut
Siulittaasoq

Siumut
Siulittaasoq

Partii Naleraq
Siulittaasoq

Nunatta Qitornai
Siulittaasoq

SULIASSANUT ISUMAQATIGIISSUT:

Naalackersuisooqatigiit suleqatigiilernerminni isumaqatigiissutigaaat ukiuni tulliuuttuni sisamani suliaassat partiit peqatigiillutik suliariniarlugit siunnerfigisaat – ersarissumik anguniagalersuinikkut suliarineqassasut. Taamaammat naalackersuisooqatigiinnermut tunngaviusumik isumaqatigiissummut ilanngullugu ‘Suliaassanut isumaqatigiissut’ manna susassaqaarfinnut tamanut atuuttusaaq sulinerminni najoqqutarissallugu partiit naalackersuisooqatigiilersut isumaqatigiissutigaaat.

Taamatut suliaassanut isumaqatigiissusiornermi naalackersuisooqatigiit ammasumik, ersarissumik nalorninaatsumillu, innuttaasunik malinnaaffigiiuminarsakkamik - anguniakkanik suliariniakkanik saqqummiussaqarnermi naalackersuisooqatigiit kissaatigaat suliat ingerlaavartumik angusaqarfiusut tamanit malinnaaffigineqarsinnaanngorlugit saqqummiunneqarnissaat. Tamanna tunngavigalugu suliaassat pillugit allattuiffik, pisarnermit sukumiinerusumik suliaq, ukiuni tulliuuttuni sisamani anguniakkat suliarineqartussat minnerpaaffiattut isigalugit naalackersuisooqatigiit qulakkeerniarpaat.

ILINNIARTITAANEQ

Nunarsuarmi tamarmi sukkatsikkaluttuinnartumik ineriartorfiusumi nunatsinni innuttaasut ilinni-arluarsimallutillu qaammaasaqarluartuunissaat naalackersuisooqatigiit pingaartilluinnarpaat. Tassami naalackersuinikkut, niuernikkut teknikikkullu ineriartornermi, nunattalu nunanik allanik suleqateqarnerani ilinni-arluarsimassuseq pingaaruteqaleraluttuinnartumik inissisimammat.

1. Kalaallisut oqaatsivut sallerpaapput. Tuluit oqaasii takornartat oqaasiini ilinni-arneqarsinnaasuni sallinngortinneqarnissaat suliarineqassaaq.

Naalackersuisooqatigiit isumaqarput meeqqat atuarfianni, atuarfinni ingerlaqqiffiusuni, inuussutissarsiutitigut ilinni-arfinni sivilisinerusumillu ilinni-artitaanermi nunanut allanut unammillersinnaasumik ilinni-arneqarsinnaasut ilinniaqqinnissamullu pisortat periarfissaqartitsinissaat qulakkeersimajuaneqassasoq.

Ilinni-arnermut tunngatillugu Naalackersuisooqatigiit makku ilanngullugit sulissutiginiarpaat:

2. Ilinni-artunut praktikkerfissat eqqarsaatigalugit eqaannerusumik aqqissuussisoqartarnissaa anguniarneqassaaq.
3. Danmarkip avataani, nunani allani ilinni-artunut oqaatsinilluunniit pikkorissarniartunut aningaasatigut tapiissuteqartoqartarnissaa periarfissanngortillugu aqqissuussisoqassaaq.
4. Ilinni-artunut praktikkerfissat ajornartut qaangerniarlugit inatsisitigut aqqissuussisoqassaaq, tamatumani praktikkerfiusinnaasut amerlanerulernissaat qulakkeerumallugu.
5. Ilinni-artitsisunut inissat pitsaanerit atugarisallu pitsaanerit ujartorneqassapput.
6. Nunatsinni ilinni-arfinni tamani kalaallisut misilitsittoqarsinnaanera anguniarneqassaaq.
7. Inuiattut pingaartitavut pillugit utoqqaat ilinni-artitsinermi atorluarneqartarnissaat aqutissiuunneqassaaq.
8. Nunatsinni ilinni-arfeqarfiit nukittuut ataatsimoorfiusut pilersittarnerat ingerlateqqissavarput. Nunatsinni teknikkikkut Sisimiuni ilinni-arfik nukittorsaqinneqassaaq teknikkikkut ilinni-artitaanerit ingerlaqqiffiusut ilinni-arneqarsinnaasunngorlugit, soorlu maskinmesteritut ilinni-artitaasarneq aallartinneqassaaq.

9. Taamatullu inuusuttut tamarmik meeqqat atuarfianniit ingerlaqqittarnissaat qulakkeerniarlugu assassornikkut piginnaanillit teknikkikkut ilinniarnissamut periarfissinnissaat aqutissiuunneqassaaq.
10. Kilisaatinik aalisarnikkut fabrikinilu aalisakkerinikkullu maskiinat ilinniartitsissutigineqartarnissaat aqutissiuunneqassaaq.
11. Sisimiuni teknikkikkut ilinniarfiup piorsaavigineqarnissaa ukiunut arlalinnut ingerlasussanngorlugu pilersaarusionneqassaaq.

ATUARFITSIALAK

Nunarsuarput allanngorartuutumat, ineriartornerlu sumiluunniit sukkaqisumik ingerlammat, pisut sunulluunniit tunngasut allanngorartuutut malinnaaffigissagutsigit, suli unigata Meeqqat Atuarfiata ineriartortinneqartuarnissaa “atuarfitsialaajuarnissaa” naalakkersuisooqatigiit sulissutigeqqissavaat.

Meeqqat atuartitaanerminni angusarissaarnissaat, inuttullu pitsaasumik ineriartornissaat atuarfiup angerlarsimaffiullu akornanni suleqatigiilluarnikkut anguneqarsinnaasoq naalakkersuisooqatigiit isumaqarput.

Meeraaneq kingusinnerusukku inersimasunngornissamut piareersarfiinnaangilaq, imminili inuiaqatigiinnullu imaannaangitsumik naleqarluni. Ajunngitsumik misigisaqarluarluni, eqeersagaalluni toqqissisimallunilu meeraasimaneq, inuup ineriartorneranut inersimasunngorneranullu tunngaviuvoq pingaarluinnartoq.

12. Taamaattumik angerlarsimaffiup atuarfiullu suleqatigiinnissaat annertusarneqartuartaqarpoq, minnerunngitsumik ilaqutariit pillugit erseqqissumik politikkeqarnissaq, angajoqqaanut pitsaasumik meeqqaminnut piffissaqarnissaannik, akisussaaffeqarnissaannillu aqutissiuussisumik.
13. Meerartavut atuartuunermik nuannarisagarlutik, pikkorillutik, ilikkajallutillu alliantussappata, peroriartornerat toqqissisimanartunik atugassaqarfiusariaqarpoq. Taamaattumik naalakkersuisooqatigiit sulissutiguassavaat Meeqqat Atuarfiisa ullutsinnut sanaartornikkut naleqqussartuarnissaat, atuagarsornerinnaangitsukku aammali sammisassanik allanik periarfissaqarfiusunik inissaqartitsilluarnikkut, meeqqat innarluutillit puigornagit.
14. Meeqqat atuarfianni angajullernut ilinniarfissanik siunnersuineq pitsanngorsartariaqarpoq, periarfissaannillu ujartuinerit annertusartariaqarlutik, kikkulluunniit meeqqat atuarfianniit anisut unittuunnginnissaat qulakkeerniarlugu.
15. Naalakkersuisooqatigiit isumaqarput: Meerartavut pitsaanerpaamik ilinniartinneqassappata, atuarfitsialaallu anersaava anguniagaalu piviusumik ataavartumillu timitalersimassagaanni, pingaarluinnartoq ilinniarluarsimasunik ilinniartitsisussaaleqinerup sumi tamani aningornissaa, illoqarfinni nunaqarfinnilu inissaqarluartitsinikkut, minnerunngitsumillu ajunngitsorsiasat piffinni naleqquttut atuutsinnerisigut.
16. Periarfissaq pitsaasoq maannamut atorneqareersoq, Ilinniarfissuup Ilinniartitaanermut aqutisioqarfiup qanimut suleqatiginerat, suli pitsanngorsaqqillugu annertusartariaqarpoq. Atuartitaanerup tapertarisinnaasai TV-radio-internetilu atorluarnerisigut, tassuunakkut meeqqat

nunaqarfimmiikkaluilluunniit atuartitaanermik pitsaasumik atugassaqartinnerat annertusarneqarluarsinnaammat.

17. Tamatumunnga ilanngullugu ilinniartitsisut atuarfiillu pisortaasa atuarfitsialaap ingerlanneranut pikkorissarnikkut naleqqussartuarnissaat ilinniartitsisullu nunani allani ilinniaqqissinnaanerat periarfissaajuassasoq, najugarisamilu ilinniartitsisunngorniartarneq suli annertusarneqarluni periarfissaqartuarnissaa naalackersuisooqatigiit suliniutigiussavaat.
18. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pisinnaatitaaffiik oqariartuuteqarnerat atuarfimi pinngitsoorani atuartitsissutigineqartariaqartoq. Nunarsuarmioqataanittalu annertusiartuinnartup oqaatsitigut eqaallisaasoqartariaqarneranik kinguneqartoq eqqarsaatigalugu, tuluit oqaasii allamiut oqaasiinit salliutinneqarlutik, meeqqat atuarfiini ilinniarneqalernissaat naalackersuisooqatigiit anguniarpaat.

ATUARFITSIALAK ILINNIARTITAANERLU ATAQATIGIISQ

Ullumikkut Atuarfitsialammi naammassisartut ikippallaarujussuarput malitsigisaanillu atuarfimiik naammassillutik ilinniarfinnut ingerlaqqittartut aamma ikippallaarujussuarlutik. Taassuma takutippaa immikkut iliuuseqarnissaq avaqqunneqarsinnaanngitsoq.

19. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat, Atuarfitsialak ilinniartitaanerlu ataqatigiisq pilersissallugu. Siunissami atuartut sapinngisamik tamarmik ingerlaqqittalernissaat anguniarlugu campusit aqutigalugit GUX'ertalissapput inuussutissarsiutinullu ilinniarfinnut qinnuteqaqqaaratik ingerlaqqittalissallutik. Aaqqissuusseqqinnerup malitsigissavaa, atuartut tamarmik siunner-sorneqarluarsimallutik nukittuffimminnillu tapersersorneqarluarsimallutik naammassisalissasut ilinniagaqarlutik suliffinni allagartaqarlutik atorsinnaasaminnik.
20. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat, atuartut kalaallisut, qallunaatut tuluttullu angusaasa qaffassarnissaat tamanna anguneqassaaq ilisimatuussutsikkut misissuinerit maanna ingerlanneqartut iluaqutigalugit. Ullumikkut Ilinniarfissuarmi ilinniartitsisunngorniartut aallartittartut amerlassusaat ilinniartitsisussaaleqinerlu eqqarsaatigalugit ilinnialerlutik aallartittartut ikippallaaqaat. Taamaammat Ilinniarfissuarmi aaqqissuusseqqinneq iluatsillugu naalackersuisooqatigiit anguniarpaat, Ilinniarfissuarmi amerlanerusut ilinniarlutik aallartitarnissaat qulakkeerneqassasoq tassunga atatillugu nunaqarfippassuarni illoqarfinnilu timelærit pikkorissaannarnagit taakkununnga tulluurtumik ilinniartitaanermik aallartittalernissaat aamma anguniarneqassaaq.
21. Atuartut tiiminik ilikkagassaminnillu annaasaqartanerat piaartumik iliuuseqarfigineqartariaqarpoq, taamaammat naalackersuisooqatigiit anguniarpaat atuartut vikaareqartillugit faagini atuartumut pissarsiaqarfiusumik atuarinneqartarnissaat.
22. Ullumikkut atuarfinni ilinniusiortut sisamaannaapput pisariartitsinitsinnut sanilliullugu ikippallaarujussuarput, taamaammat naalackersuisooqatigiit anguniarpaat atuarfinni ilinniarfinnilu atorneqartussanik kalaallisut oqaasertalinnik ilinniusiortut malunnaatilimmik amerlineqassasut.
23. Atuarfimi ilinniarfinnilu atuartut ilinniartullu immikkut pisariaqartitsisut aallunneqarnissaat pisariaqartitaannillu immikkut ilinniarsimasunik ikiorneqarnerunissaat naalackersuisooqatigiit anguniarpaat.

24. Atuarfitsialammi atuakkat tamarmik digitaliserneqarput aammattaaq naalackersuisooqatigiit anguniarpaat ilinniarfinni ilinniutit digitaliserneqarnissaat, taamaaliornikkut anguneqassaaq sumiiffigisaq nunaqarfinni illoqarfinnilu qimannngikkaluarlugit ilinniarsinnaalernissaq.

ISUMAGINNINNEQ

25. Isumaginninnikkut innuttaasut pisortanit ikiorserneqarnissamut periarfissaat pitsaanerulersinniarlugit ukiuni tulliuttuni sakkortusisamik naalackersuisooqatigiit suliniuteqarniarput kommunit nunaqarfinnilu aqutsisut susassaqtullu tamaasa qanimut suleqatigalugit.
26. Naalackersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat inunnik isumaginninnikkut sullissinerit ikiorsiisarnerillu tamarmik, naatsorsueriaatsit naleqassutsimik aallaaveqartut saaffiginninnermilu atugarisat tunngavigalugit nalilersuisoqartarnissaa, ikiorsiinermi aallaaviusunngorlugu. Taamaaliornikkut Nunatsinni sullinneqartunut tamanut sullissineq pitsaanerpaaq naligiinnerusorlu anguneqassamat.
27. Inunnik sullissinermi sulisorisat tamarmik ataavartumik pikkorissartinneqartarnissaat periarfissaa juassaaq. Taamatutaaq sullissinermi ilisimasamik eqiteriffik kommunini sullissiniarnermi iluaqtaasussaq naleqqussakkamik pilersinneqassaaq.

ILAQUTARIIT

28. Ilaqutariit inuiaqatigiinni qitiupput. Ilaqutariit susassareqatigiinnerlu pillugit politikissamik nutaamik pilersitsisoqassaaq. Tamatumani aamma nunani sanilerisatsinni misilittakkat iluatsilluartumik kinguneqarsimasut isumassarsiorfigineqassapput.
29. Ilaqutariit tunngavissinneqassapput meeqqat inuunermi aallartilluarsinnaaqqullugit, tamanna piviusunngortinneqassaaq Inatsisartut, naalackersuisooqatigiit, kommunit, kattuffiit, angajoqqaat susassaqtullu allat tamaasa suleqatigiinnerisigut.
30. Angajoqqaat meeqqami atugarisaannut akisussaanerpaapput. Meeqqat angajoqqaaminnit sumiginnarneqartut pillugit suliniuteqarnermi innuttaasut peqatissarinissaat naalackersuisooqatigiit pingaartippaat pisariaqartillugulu. Peqatigisaanik ilaqutariinnik ataatsimoortitsilluni sullissineq nukittorsarneqassaaq, ilaatigut ilaqutariinnut højskolertitsisarnerit ingerlatiinnarneqarnerisigut piorsaaffiginerisigullu.
31. Ilaqutariit siunnersorneqarnissamik pisariaqartitsisut piaartumik ikiorneqartarnissaat naalackersuisooqatigiit aqutissiuutissavaat, taamaasiornikkut meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissiisarneq aamma annikillisarneqarsinnaaqqullugu. Ilaqutariit siunnersorneqartarnerat pitsaanerunngorlugu ingerlaqqittariaqarpoq, tamatumunnga naammattunik ukiut tamaasa aningaasaliisoqartarnissaa qulakkeersimajuartariaqarpoq.

MEEQQAT INUUSUTTULLU

Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat meeqqanik inuusuttunillu qiimasumik toqqassisimasumillu peroriartortitsinissaq. Isumassuineq susassareqatigiinnerlu inuiaqatigiinni toqqammavittut inisseq-

qinneqarnissaannut innuttaasugut tamatta peqataanissarput Naalackersuisooqatigiit kaammattuu-tigaat.

Meeraaneq kingusinnerusukkut inersimasunnngornissamat piareersarfiinnaanngilaq, imminili nale-qarluni. Misigisaqarluarluni, eqeersagaalluni toqqissisimallunilu meeraasimaneq inuup ineriartor-neranut tunngaviuvoq pingaaruteqarluinnartoq.

32. Meeqqat pisariaqartitaat ilaatigut isumagineqarsinnaapput ilaqutariinnut politikkeqarnikkut, meeqqat ineriartornerannut angajoqqaat piffissaqartillugit akisussaaffimmillu tigummiarnissamat periarfissillugit.

33. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat meeqqat, inuusuttullu toqqissisimasut, peqqissut, tarnikkut timikkullu nukittuut kinaassutsiminnillu ilisarisisannittut pilersinnissaat.

34. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat ernereernerup kingorna sulinngiffeqartarnerup sivitsor-nissaa, angajoqqaanngortut sivisunerpaamik meeqqatik angerlarsimaffimmi toqqissillutik najorsinnaaniassammatigit. Angajoqqaanngortut sivikinnerusumik sulisinnaanissamat qinigassa-qartariaqarput. Naalackersuisooqatigiit aamma anguniarpaat pisortat suliffeqarfiini tamani akissaatitigut annaasaqaataanngitsumik sulinngiffeqartarnerup ingerlanneqartarnissaa, taamatullu ilaqutariinnut politikkip pilersinnissaa.

35. Ilaqutariiussuseq suliffeqarnerlu oqimaaqatigiittariaqarput. Meeqqat tamarmik ilinniarsimasunik perorsaasulimmi meeqquerivimmiinnissamik neqeroorfigineqartariaqarput. Meeqquerivinni sulisut ilinniarsimannngitsut ilinniartinneqartarnissaat isumannaartariaqarpoq.

36. Ilaqutariit meerartallit pitsaanerpaamik sullinneqarnissaat anguniarlugu, meeqquerivinni meeqqanik sullissisut siunnersorteqalernissaat periarfissinneqassaaq, angajoqqaat qanimut suleqatigalugit.

37. Meeqquerivinni, meeqqat atuarfianni, ilinniarfinnilu ilaqutariinnermut meeraqarnermullu tunnga-sut atuarfiup peqqinnissaqarfiullu akornanni aqqissuussaasumik aalajangersimasumillu siunertaqartumik ingerlanneqartalernissaat anguniagassatut siunniunneqarpoq.

38. Angajoqqaat meeqqaminnik sumiginnaasarnerat akuerineqarsinnaanngitsoq akiorniarlugu pisortanit suliniutit ersarissut ilungersuullugit ingerlateqqinneqassapput, angajoqqaat, meeqqe-riviit atuarfiillu suleqatigalugit.

39. Meeqqat inuusuttuaqqallu tarnikkut innarlugaasimasut immikkut sullinneqarlutik ataqati-giissumik isumagineqartarnissaat piaartumik pitsanngorsarneqassaaq, taamatullu immikkut ikiorneqarnissamik pisariaqartitsisut sullinneqarnerat pitsanngorsarneqassalluni susassaqtut tamaasa suleqatigalugit.

40. Meeqqanik inuusuttunillu sullissivinnut tamanut taakkunanilu sulisunut piumasaqaatitigut aalia-ngersakkat pisariaqartitamut naleqqussarnissaasa sularineqarnissaat siunniunneqarpoq.

41. Meeqqat inuusuttullu angajoqqaaminnut utoqqartaminnullu attaveqarnerulernissaat anguniarlugu angajoqqaat peqqinnartumik inuuneqarnissamik qaammarsarneqarnikkut piumaffigineqarnerulis-sapput. Tapersorneqarnerup immersorneqarnerullu ingerlaavartuunissaat qulakkeerneqassaaq.

Meeqqanut akisussaaffeqartunut, angajoqqaajusunut inatsisitigut piumaffiginninneq ersarissarne-qassaaq, angajoqqaajusugullu tamatta meeqqatta pitsaanerpaamik atugaqarnissaat siunertaralugu

sulinissatsinnut immitsinnut piумаaffiginerunissarput tamatta isumagissagipput naalakkersuisooqatigiit kaammattuutigaat.

42. Meeqqat inuusuttuaqqallu pisinnaatitaaffiisa illersorneqarnissaat timitalikkamik isumagineqartoq ingerlaannassaaq, inatsisitigullu nutarterinerni meeqqat inuusuttuaqqallu qitiutinneqarlutik pisariaqartitaallu salliutinneqarlutik allannguinerit suliarineqartassapput. Naalakkersuisooqatigiit qulakkeerniarpaat meeqqat pisinnaatitaaffiisa ersarissumik inuiaqatigiinnut paasititsiniutigineqartarnerisa ingerlaannarnissaat.

Naalakkersuisooqatigiit Inatsisartut kommunillu peqatigalugit sulissutiginiarpaat ukiuni aalajangersimasuni meeqqat inuusuttullu atugarisaasa tamakkiisumik pitsannorsarneqarnissaat, ima ilusilik-kamik:

43. Inatsisartut, Naalakkersuisut kommuunillu piffissami 2018-2021 meeqqat inuusuttullu atugarisaannik pitsannorsaaniarlutik tungavissanik immikkut suliaqassapput.

44. Inatsisartut, Naalakkersuisut kommuunillu ukiuni taakkunani suliniutissat piviusunngor-tinnissaannut suleriaasissaminnut pilersarusiussapput, siunertanullu aningaasaliissuteqartoqarnissaa qulakkeerneqassalluni.

Suliasaannut ilanngullugit makku pingaartinneqassapput:

45. Meeqqat oqaaseqartartuata (MIO-p) meeqqat pillugit misissuinerminni saqqummiuttagaasa inoqarfinni tamani malitseqartittarnissaat Naalakkersuisooqatigiit eqqumaffiginiarpaat. Taamatullu inuit innarluutillit illersuisuata inassuteqaatigisartagassaasa suliareqqissaarneqartarnissaat aqutissiuunneqassaaq.

46. Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartarnerata annikillisarnissaa sulissutigineqassaaq. Taamatutaaq angajoqqaarsiaasartut tiggummisaqarnerminni pisartagaasa pitsannorsarnissaat aqutissiuunneqassaaq.

INNARLUUTILLIT

Innarluutillit pisinnaatitaaffii illersorlugit sulinerup ingerlanneqarnissaa qulakkeerumallugu innarluutillit oqaaseqartartuat qinigaaffimmi kingullermi pilersinneqarpoq.

47. Nunatsinni innarluutillit ikiorserneqartarfii isumagineqartarfiilu pitsannorsarneqassapput atukkanut naleqqussarlugit, taamatullu nunatsinni innarluutilinnut najugaqarfiit pisariaqartitsinermut naapertuuttut sulisoqarnikkullu naleqqussaaffiusut sapinngisamik pitsaanerpaamik ingerlanneqassapput.

48. Innarluutillit sulisinnaasut sulerusuttullu isumagineqartassapput taakkununga suliffiit naleqquttut atorluarnerisigut. Innarluutilinnut suliffissat nunaqarfinni illoqarfinnilu pisariaqartitsineq naapertorlugu piorsarneqassapput.

49. Inuiaqatigiit avatangiisillu piareersarneqassapput innarluutillit akuusinnaangortillugit, soorlu qamutininik assakaasulinnik atuisut suliffeqarfinnut, pisortat kommunillu allaffeqarfiinut, aningaaserivinnut allanullu isersinnaangortillugit.

50. Innarluutillit tarnimikkullu nappaatillit isumagineqarnerat pitsaanerpaaq angujumallugu sullissinissamik ilinniagallit amerlisarneqassapput, ullumikkullu sulisorineqartut pikkorissartuarnissaminnut periarfissaqartinneqartassallutik.

51. Timikkut tarnikkullu innarluutillit inissaqarnertigut, atuarfeqarnertigut, sulisoqarnertigullu piorsaafigineqassapput, pisariaqartitaallu naapertuuttumik Namminersorlutik Oqartussanit kommuninillu aningaasalersorneqarlutik.
52. Nunatsinni tarnikkut nappaatillit isumagineqarnerat pitsanngorsarneqartuassaaq atonerluisunullu katsorsaasarneq piorsarneqartuassalluni.
53. Timikkut innarluutillit inissaqartinniarnarat piorsarneqassaaq, ininik naleqquttunik sanasoqarne-ratigut, nammineersinnaanngitsullu eqqarsaatigalugit najugaqarfinnik pilersitsiortornikkut.
54. Innarluutilinnik meerallit pitsaanerusumik kiffartuunneqassapput. Innarluutilinnut sullissisut ataasiakkaat aalajangersimasumik innarluutilinnik sullissisutut sungiussisimalluartut amerlisar-nissaat sulissutigineqassaaq.
55. Innarluutillit illoqarfimmut allamut inissinneqarsimasut pisariinnerusumik sullinneqartarnissaat aamma pisariaqarpoq. Innarluutillit ajunnginnerusumik atungaqassappata pisariaqarpoq anga-joqaat attavigilluarneqartarnissaat. Innarluutillit ilaqtutaminnut tikeraartinneqartarnerat aaqqissuussaanagerusumik tamanullu naammaginartumik ingerlanneqartariaqarpoq.
56. Timikkut tarnikkullu innarluutilinnik sullissisut ataavartumik pikkorissartinneqartarnissaat pisariaqarpoq. Sullissinerisalu nakkutiginerat aaqqissuulluagaasumik tamanullu isumannaatsu-mik ingerlanneqarsinnaasunngorlugu aaqqissuunneqassaaq.
57. Ersinngitsumik innarluutillit paasineqajaarnerusalernissaannut iliuusissat pilersinneqassapput, sullinneqartarnerisalu pitsanngorsarnissaat naalakkersuisooqatigiit sulissutigissavaat.
58. Angajoqaat ersinngitsumik innarluutilinnik meerallit ulluinnarni oqilisaaffigineqartarnissaasa aqutissiuunneqarnissaa nalilersorneqassaaq.
59. Innarluutillit oqaaseqartartuata innersuussutai naalakkersuisooqatigiinnit suliarineqartassapput.
60. Aasianni Ado Lyngep Atuarfia nutaamik taarserneqassaaq.

UTOQQAAT

Utoqqaat pillugit politikkimi inuup naleqassusia aallaaviussaaq - tamatumalu siunertaasa ilagaat toqqissisimaneq pitsaassuserlu.

61. Nunatsinni utoqqanngorluni inooqataaneq nuannersuusariaqarpoq. Utoqqaat illoqarnikkut susassareqatigiinnikkut aningaasaqarniarnikkullu atugarissaartut inuiaqatigiinni suleqataajuar-nissamut piumassuseqassapput, taamaattumik utoqqaat ajunngitsunik atugaqarnissaat periar-fissaqartitaanissaallu naalakkersuisooqatigiit sulissutigiuarpaat.
62. Innuttaasut utoqqalisut suliffeqareernermit utoqqalinersiuteqalernissamut pitsaasunik atugassa-qarnissaat qulakkeerneqassaaq, suliffeqarfiillu tamatumani akisussaaqataanerat pissusissami-soorpoq.
63. Utoqqaat imminnut ikiorsinnaanngitsut nammineq angerlarsimaffimmini sapinngisamik siviunerpaamik najugaqarnissaat qulakkeerneqassaaq, angerlarsimaffimmi ikiorteqarnikkut.

Utoqqaat ikiorneqarnissamik pisariaqartitsisut angerlarsimaffinni, paaqqinnittarfinni ininilu illersugaasuni pitsaasunik naammattunillu inissaqartinneqassapput.

64. Siumut isigaluni utoqqalinissamat toqqorterisarneq annertusiartorpoq taamaaliornikkut utoqqaat aningaasaqarnikkut pitsaasunik atugaqarnissaat qulakkeerneqassaaq. Pisortaniit utoqqalinersiuteqalersinnaasernerup qassinik ukioqalernermit aallartittarnissaa inuiaqatigiinni agguaqatigiis-sillugu inuuneqqortussutsip peqqissutsikkullu inissisimanerit aallaavigalugit nalilersorneqartassaaq. Naalakkersuisooqatigiinniilli isumaqarpugut inunnut ukiorpassuarni suleruloor-simasunut utoqqalinersiuteqalersinnaaneq 65-iniit periarfissaajuartariaqartoq.
65. Utoqqaat tunngaviusumik utoqqalinersiutiminnik ilanngaaffigineqaratik sulinerikkut isertita-qarsinnaanerit aaqiivigineqassaaq, 2019-imiit aallartittumik. Utoqqaat tamarmik naligiimmik tunngaviusumik utoqqalinersiuteqalersillugit, saniatigut suliffeqarneq, katissimaneq, aappa-riinneq najungaqatigiinnerluunniit apeqqutaatinnagit.

PEQQINNISSAQ

Naalakkersuisooqatigiit suliniutigiuassavaat innuttaasut peqqinnissakkut inooqatigiinnikkullu pitsaanerpaamik sullinneqarnissaat atugaqarnissaallu.

Innuttaasut tamatta peqqinnartumik inuuneqarnissarput nammineq akisussaaffigaarput. Innuttaasut tamatta pisussaaffigaarput inoqatitta peqqinnartumik inuunissaannut aqutissiuusseqataassalluta.

Peqqinnissatta sulissutiginerani inuiattut naleqartitavut makkua tunngavigineqassapput:

- * Peqqissuuneq
- * Torersuuneq
- * Qiimasuuneq
- * Akisussaaffeqarneq

Peqqinnissarput eqqarsaatigalugu taakkua inuiattut naleqartitatsinnut ilaasutut aalajangiutissavagut.

66. Nunatsinni innuttaasut najugaqarfanni tamani sapinngisamik assigiiaartumik sullinneqassapput. Innuttaasut nunaqarfanni isorliunerusunilu sullinneqarnerat pitsanngorsarneqartuartaqarpoq eqaallisaavigineqartuartaqarlunilu. Nunatsinni nakorsiat tamarmik pitsaanerusumik sullinneqartarnissaat Naalakkersuisooqatigiit anguniartuassavaat.

67. Illoqarfanni nakorsiartarneq nutaamik aqqissuunneqartariaqarpoq, innuttaasut amerlassusaat naapertorlugu sullissisoqalersillugu.

Peqqinnissaqarfimmi ingerlalluurtumi pinaveersaartitsinermik aallaaveqartumik kikkut tamarmik sullinneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Atornerluisuusarneq inuiaqatigiit atugarissaarnissaannut ulorianartorsiortitsisarpoq.

68. Tarnikkut inuttullu ajornartorsiuteqarnermik tunngavilimmik katsorsartariaqartut tamarmik akeqanngitsumik, eqaannerusumik sukkanerusumillu katsorsarneqarsinnaanissaat ammaan-neqartariaqarpoq.

69. Kræftimik nappaateqalersimasut tamarmik immikkut peqqissarneqarnerminnut pilersaaru-siunneqartarnissaat pingaartorujussuuvoq. Kræfternermik pasitsaassisoqarsimatillugu ernger-sumik katsorsaanerup aallartinneqartarnissaa sulissutigineqassaaq.

70. Kræftimik nappaateqalersimasut katsorsarneqartarnerat Danmarkimi ingerlanneqartartoq aamma nunani allani, soorlu nunani avannarlerni, ingerlanneqartarsinnaanissaa periarfissarsiuunneqassaaq. Kalaallit kræftimik nappaateqalersimasut nakorsaatinik tunineqartarneranni immikkoortinneqartanninnissaat qulakkeerneqassaaq.
71. Napparsimasunut tamanut ilaquataasut qaninnerit angalaqataatinneqartarnissaat ineqartitaasarnissaallu aqqutissiuunneqassaaq.
72. Nunatta avataani katsorsartittunik toqusoqartillugu timimik angerlaassisarnerup aningaasartuutitigut oqilisaaffigineqarnissaa anguniarneqassaaq.
73. Kalaallit Danmarkimut peqqissariartarnerat nunatsinnut nuunneqartariaqarpoq. Danmarkimi ullumikkut suliaritittarnerit eqqarsaatigalugit minnerpaamik pitsaaqataanik nunatsinni ingerlanneqarsinnaanissaat siunertaralugu periarfissat pilersinniarneqassapput.

Peqqinnissakkut naalakkersuisooqatigiit anguniagaat:

74. Meeqqat toqusartut ikinnerulernissaat.
75. Naartuersittartut ikinnerulernissaat.
76. Ajoqusernerit ajunaarnerillu ikinnerulernissaat.
77. Pujortartartut ikiliartuinnarnissaat.
78. Ikiaroomiutit atugaanerisa annikillisartuarnissaat.
79. Imigassamik atuinerup annikillisartuarnissaa.
80. Nerisassat peqqinnarnerusut nerineqarnerulernissaat.
81. Nakorsiartut tamarmik, saaffiginnittullu tamarmik sukumiisumik sullinneqartarnissaat.
82. Nunaqarfinni, isorliunerusuni illoqarfinnilu inukinnerusuni peqqinnissakkut sullissineq naammaginangilluinnarpoq – sulisut ilinniarsimasut sulinngiffeqaraangata nunaqarfinni aqutsisut ilaatigut sulisunngortinneqartarnerat akuersarneqarsinnaanngilaq qaangerneqartariaqarlunilu. Nunaqarfinni ilinniarsimannngitsunik nakorsaatinik paarsisussanik sulisoqartarneq pissusissamisuunngilluinnarpoq.
83. Nappaatit suulluunniit tunillaattarnerat annikillisinniarneqassaaq. HIV-p inuiaqatigiinni siaruqqissinnaanera pimoorussinikkut pinngitsoortinniarneqassaaq.
84. Aalaatsitigut nappaateqalersarnerup pinaveersarneqarnera annertusarneqassaaq, nappaatigineqalereersimatillugulu katsorsaaneq pitsanngorsarneqassalluni.
85. Nunatsinni timmisartunik ambulancetut atugassanik peqalertariaqarpugut, nunami immikkoortukkaartumik inissisimasussanik. Taamaaliornikkut aamma timmisartut atorlugit innuttaasut minnerpaamik qaammammut ataasiarlutik nakorsiarsinnaanissaat periarfissinneqassaaq. Ambulanceflyt nakorsamik, peqqissaasumik, tarnip pissusaanik ilisimasalimmik kigutilerisumillu inuttaqartinneqassapput, taakkualu Nunatsinni Danmarkimiilluunniit pissarsiarineqarsinnaanngippata nunanit allanit sulisussat pissarsiarinnissaat piareersimaaffigineqassaaq. Tassa peqqinnissaqarfiup angalatittagaatut (rejsehold) sulissapput.
86. ”Pipaluk” – alimasissumik nakorsiartarneq (telemedicin) - ullumikkut pioreersoq atorluarnerussaaq.

Peqqinnissaq eqqarsaatigalugu inuiannik sullissineq pitsanngorsaavigigutsigu, sinerissamilu sumilluunniit peqqinnissamik sullissineq annertusarutsigu, qularinngilarput 1,4 mia. kr.-it sinnerlugit

ullumikkut peqqinnissaqarfimmut atorpeqartartut siunissami atorluarneqarsinnaalissasut, taamaalillunilu rejseholdinut ambulancefly-nullu aningaasartuuteqarnerulernissaq allatigut sipaaruteqarsinnaalernermik kinguneqarsinnaassalluni.

PINAVEERSAARTITSINEQ KATSORSAANERLU

87. Pinaveersaartitsineq aqputigalugu inuiaat peqqinnarnerusumik inuuneqarnissaannut aqputissiuusineq isumaginniffiit tamarmik suleqataaffigisaannik ingerlanneqartariaqarpoq. Pinaveersaartitsinermik suliaqarneq nukittorsartuassaaq - qitiusumi najugaqarfinnilu ataasiakkaani. Suliniarnermi innuttaasut suleqatigineqassapput.
88. Pinaveersaartitsineq pillugu Siunnersuisoqatigiit nuna tamakkerlugu atuuttut ataavartumik anguniakkanik periusissanillu naleqqussaallutik siunnersuisortassapput, inuiaqatigiit naleqartitaat pingaartitaallu aallaavigalugit.
89. PAARISA tassaassaaq pinaveersaartitsinermi suliniarnermi aamma peqqissutsimik siuarsaanermi naalackersuisoqarfinni kiisalu kommunini suliniutinut attaveqaataallunilu ataqatigiissumik suliniarnissamut siuarsaasoq. PAARISAP suliaasa pitsaasut innuttaasut akornanni suli sunniuteqarnerusumik atuutsinneqalernissaat siunertaralugu naalackersuisooqatigiit kommunini aqqissuusseqatigiinnissaat naalackersuisooqatigiit sulissutigissavaat.
90. Ullumikkut aningaasarpasut pinaveersaartitsinermut PAARISA INUUNERITTA-lu aqputigalugit atorpeqartarput, aningaasallu taakku atorpeqartartut kommunini atorpeqartarneri naleqqussartariaqarpoq.
91. Pinaveersaartitsinermik suliat annertusineqassapput, aamma kinguaassiuutitigut atornerluisut atornerlugaasimasullu sullinneqalernerit nangingneqassapput.
92. Imerajuttunik, ikiaroorajuttunik aningaasanoorajuttunillu katsorsaanerit tamarmik peqqinnissaqarfiup iluaniilersinneqassapput. Katsorsaasut peqqinnissaqarfimmi atorfeqartuussapput, innuttaasullu peqqissarnissamik pisariaqartitsisut akeqanngitsumik katsorsartissinnaalernissaat isumagineqassalluni.
93. Isumaginninnermut ukiut tamaasa aningaasartuuterpassuaqartarneq eqqarsaatigalugu pinaveersaartitsinermut aningaasaliissuteqarluartarnikkut siunnersuisarnerit pitsaanerulernerisigut isumaginninnermut aningaasartuutaasartut apparsarneqarsinnaassapput. Ajornartorsiutit pilinginnerini siusinaartumik qanoq iliuuseqartarnissaq aqputissiuunneqassaaq.

AALISARNEQ

94. Aalisarnikkut inuussutissarsiorneq nunatta nappatigaa, taamaattumillu ineriartortittuarnissaa naleqqussartuarnissaalu pisariaqarluni. Taamaattumik aalisarneq pillugu inatsisissap, sivisuumik attanneqarsinnaasup, Naalackersuisooqatigiit susassaqartullu nunatsinni naapeqatigiissutiginerarsinnaasumik suliaqassapput, inuiaqatigiinni annertunerpaamik iluaqusiisumik. Tamatumani ilanngullugu inuusuttut aalisartut periarfissaat pitsaanerulersinniarlugit sinaakkusersorneqassapput.

95. Nunatsinni aalisagartassat pisassiissutigineqartartut tamakkerlugit qaqqineqartarnissaat naalakkersuisooqatigiit anguniarpaat, allaffissornikkut sullissinermi pisariaqanngitsumik aporfui-lersartut aaqqiivigineqarnissaat naalakkersuisooqatigiit sulissutigissavaat.
96. Nunatta Islandillu akornanni imartatsinni pisassiissutigineqartartut nutaamik aalajangiiffi-gineqarnissaat Naalakkersuisooqatigiit siunniuppaat – pisassiissutini tamani naligiinnerusumik inissikkiartuaarnissaat angujumallugu. Ilisimatuussutsikkut misissuinerit annertusineqassapput tamatumani aalisartitseqatigiiffiit pisassinneqartut tamarmik aamma pisussaaffilersorneqar-talissapput.
97. Aalisakkanik ikerinnaasiortunik pisassiisarnermi pisassiissutit amerlanerpaat aalisariutinut nunatsinneersunut pisassiissutigineqartassapput, aalisagartassiissutigineqartunut naleqquttumik aalisariutitigut inerisaasoqarnissaa aamma aqutissiuunneqassaaq. Pissarineqartartut sapinngi-samik naleqarnerpaatillugit avammut tunisassiarineqartarnissaat qularnaarneqartassaaq.
98. Aalisarneq ingerlanneqassaaq aalisarnermik inuussutissarsiuteqartut nunaqavissut salliutillugit. Sinerissap qanittuani piginneqatigiiffiit aalisartut nalilersuiffigeqqissaarneqassapput. Taper-taralugu aalisartut tunitsivissaqarniarnikkut periarfissaqarluartillugu tunisinissamut periarfissa-qartinneqartassapput.
99. Aqumiut kalaallit aalisariutini kilisaatinilu amerlanerulernissaat anguniarlugu naalakkersuisooqatigiit aalisartitseqatigiiffinnut tamanut isumaqatigiissusiortassapput, ukiuni arlariinni atuuttussamik aqumiut nunaqavissut aaqqissuussaasumik ilinniartinneqartarnissaat piviusun-gortinniarlugu.
100. Aalisarnermik piniarnermillu inuussutissarsiutigalugu allagartaqartarneq naalakkersuisoo-qatigiit nutarterniarpaat, siunissami allagartaq ataasiinnaanerusoq atorlugu aalisagartassatigut pisassinneqartarneq, piniagassatigullu pisassinneqartarneq pisinnaanngorlugit. Aalisartut piniar-tut aalajangersimasumik allagartaqalernissaat suliarineqassaaq.
101. Aalisarnermut piniarnermullu ilinniartarneq ineriartortinneqassaaq siunissami aalisartutut piniartutullu inuussutissarsiuteqarnerup sutigut tamatigut inuttut ineriartorfiunissaa anguniarlugu.
102. Aalisakkanik piujuaannartitsinissaq eqqarsaatigalugu aalisarnermi atortorissaarutit akueri-neqarsimasut atorlugit aalisarneq ingerlanneqassaaq tamannalu nakkutigineqassalluni.
103. Aalisagartassiissutit annertussusilerneqartussaatiillugit aalisagaqassutsimik misissuisunit, aalisartut kattuffiinit, piniarnermut aalisarnermullu siunnersuisooqatiginnit inassuteqaatit aallaaviusassapput.
104. Aalisagartassiissutit annertussusilerneqartussaatiillugit, avammut tunisassiorsinnaanermut akuersissuteqartut (eksporttilladelse) pisuussutinik atuinissamut akileraartassapput. Tassani pineqanngillat Kalaallit Nunaannut tulaassisussaataasut (eksporttilladelse-qanngitsut).
105. Kalaallit Nunatta sineriaani aalisarsinnaanermut killeqarfiup (basislinie), aalisariutit angissusai naapertorlugit aalisarsinnaanissamut periarfissiissut misissuilluarnikkut nalilersuil-luarnikkullu nutaamik aaqqissuussiffigineqarnissaa naalakkersuisooqatigiit anguniarpaat.
106. Aalisakkat akiinut tunngatillugu avammut niuernikkut attuumassuteqanngitsunik immikkut malinnaallutik misissuisartussanik naalakkersuisooqatigiit pilersitsissapput, inuiaqatigiit pissarsiassaasa annerpaanngortinnissaat tassuunakkut anguniarlugu.

107. Taamaammat aalisarnerup iluani aaqqissuusseqqinneq naalakkersuisooqatigiit suliarissavaat, imartatsinni aalisagartassiissutit amerlanerusut atorluarnerunissaat aqputissiuullugu,
108. Ukiunut arlariinnut pisassiisoqartalernissaanik periarfissiilluni, inuussutissarsiummi tassani kattuffiit aningaaseriviillu suleqatigalugit aningaasalersueriaatsinik nutaanik pilersitsisoqarsinnaanera ilanngullugu suliarineqassaaq.
109. Aalisarnermut siunnersuisarfiup aamma Pinngortitaleriffiup Avannaani immikkoortortaqarfeqalernissaat naalakkersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat.

PINIARNEQ

110. Aallaaniarnejq piniarnerlu pillugit inatsisitigut nutarterineq ukiuni tulliuttuni naalakkersuisooqatigiit suliarissavaat, inuiaqatigiit ineriartorneranni aallaaniarnikkut piniarnikkullu ingerlatsisartut allanngoriarnerisa silaannaallu allanngoriartornerata kingunerisaanik pissutsinut atugaalersunut naleqqussartuarnissarput pisariaqarmat.

Piniakkanik atuineq piujuaannartitsinermik tunngaveqarluni ingerlanneqassaaq, kinguaariit pinia-gassaqartuarnissaat qulakkeerniarlugu siunissamilu piniartutut inuuniuteqarnerup ingerlaqqissinnaanera tassuunakkutaaq qularnaarniarlugu. Tamannalu anguniarnejqassaaq pisuussutit uumassusillit nerisareqatigiiaat aallaavigalugit illersuinikkut.

111. Arferit puisillu neqaasa, orsuisa, puisillu amiisa sapinngisamik tamakkiisumik atorluarneqarlutik nioqputissiarisalnissaat anguniarlugu piniariaatsinik nioqputissioriaatsinillu nutaanik iluarsartuussisoqartariaqarpoq pisortat kattuffiillu suleqatigiinnerisigut.
112. Tuttut umimmaallu neqaasa sapinngisamik tamakkiisumik atorluarneqarlutik nioqputissiarineqartalernissaat siunertaralugu imminut akilersinnaassuseq aallaavigalugu pilersitsinissamut aqputissiuussisoqassaaq piniarnermik inuussutissarsiuteqartut nioqputissiortullu suleqatigalugit.
113. Kalaaliminernik tunisassiortarnerup ineriartortittuarnissaa naalakkersuisooqatigiit sulissuti-giuaassavaat, nunatsinni immitsinnut inuussutissatigut pilersornerunissarput piviusunngortitsiviusumik ingerlanneqarnissaa. Taamaammat naalakkersuisooqatigiit pingaartippaat kalaaliminernik tunisassiortarnerup ineriartortittuarnissaa kiisalu tuniniaaveqarnerup piorsarnis-saanut pisortaniit aningaasaliissuteqartarnerup ingerlaannarnissaa.
114. Piniarnermik nakkutilliineq pitsanngorsarneqassaaq, nunatsinni nunap immikkoortuini tamani tamakkiinerusumik ingerlanneqartussanngorlugu. Piniartut piniarfii mianerilluinnarlugit akiliisitsilluni takornarianik piniartsitsisarnerit ingerlanneqassasut naalakkersuisooqatigiit qulakkeeqqajuassavaat. Nunap inuiisa ilisimasaat pingaartillugit utoqqaallu ilisimasaasa atornejqartalernissaat suliarineqassaaq.

IMMINUT PILERSORNEQ

115. Naalakkersuisooqatigiit anguniarpaat nunatsinni annertunerusumik sutigut tamatigut (nukissiuuteqarnikkut, nerisaqarnikkut, imeqarnikkut, uumasuuteqarnikkut, naatitanik pilersorsinnaanikkut il.il.) imminut pilersorsinnaanerup annertusartuarnissaa.

Nunalerineq Uumasuteqarnerlu

116. Nunalerinerup uumasuteqarnerillu inuutissarsiutaanerisa annertusarnissaat Naalackersuisooqatigiit sulissutiguassavaat aamma ineriartortitsinermut aningaasalersueriaatsit ilanngullugit. Taamaammat tamatumani ineriartortitsineq pilersaaruserluakkamik savaatillit peqatigiiffiat suleqataatilluarlugu ingerlanneqassaaq.
117. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat nunatsinni nunalerinerup uumasuteqarnerlu imminnut naapertuuttumik ineriartortinneqarnissaat nunatta neqissaqarnikkut naatitavigullu sapinngisamik annertunerpaamik immiut pilersulersinnaanissaa siunertarlugu aamma nunanut allanut unammillersinnaasumik nioqqutissiornerup tuniniaanerullu annertusarnissaat ilanngullugu. Neqinik nioqqutissanik immitsinnut annertunerpaamik pilersorsinnaanerput siunertaassaaq piviusunngortinneqarlunilu. Tamanna qulakkeerniarlugu neqinik nioqqutissiornermi ineriartortitsivimmik ingerlatsivimmillu pilersitsisoqassaaq.

Atortussanik nerisassanillu immitsinnut pilersornissarput annerpaaffissaminiittuassaaq. Tamanna nunat allat unammillersinerisigut nunallu iluani assartueriaatsit pitsaasut atorlugit pissaaq. Avammut unammillersinnaaneq qulakkeerniarlugu tunisassiornermi aningaasartuutit akitsuutillu minnerpaaffissaminiissapput.

118. Nunatta naasuinik, paarnaanik, naatitanillu allanik nioqqutissiornerit nutaat aallartisarneqassapput ineriartortinneqarlutillu, tamatumani minguissuseq pitsaassuserlu qitiutilluinnarlugit ingerlatsisoqassaaq, taakkunanga nioqqutissiornermik aallartitsiniartut tamarmik ilinniartinneqartassapput aaqqissuussaasumik akuerisaasumillu. Ilinniartitsinerit ingerlanneqassapput INULI Narsami inuussutissalerinermik ilinniarfik atorluarlugu.

Naatitat

119. Illoqarfiit annerit eqqakkanik ikualaaviisa kiak pilersittagaat aammalu erngup nukinga atorlugu nukissiorfiit seqernullu nukingata atorluarnerisigut naatitsivinnik kiassakkanik illoqarfinni annerni pilersitsisoqartariaqarpoq, taamaalilluta assartuinermit akit siparneqassagaluar mata, aammalumi illoqarfinni ukioq kaajallallugu sikusartuni naatitanik asiujasunik pilersorneqarsinnaaneq anguneqassagaluar mat kikkunnut tamanut peqqinnarnerusunik nerisaqalersinnaaneq aamma anguneqassamat, minnerunngitsumillu nunatsinni suliffissat pinngorlutillu aningaasat nunatsinniiginnalissammata.
120. Nunalerineq pillugu ataatsimiititaliarsuup innersuussutaasa timitalersorneqarnissaat aningaasanut inatsisitigut tulleriaarneqassapput.

INEQARNEQ

121. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat kikkut tamarmik pitsaasunik inissaqarnissaat. Innuttaasut kikkulluunniit tamarmik ineqartinneqarnissaat inatsisitigut qulakkeerneqassaaq. Ukiuni kingullerni ineqarnikkut pissutsit aaqqiillattaanerit atorlugit ingerlanneqarput, taamaattumik tamakkiisumik ineqarnikkut aaqqissuusseqqinnissaq naalackersuisooqatigiit ingerlanniarpaat, susasaqartut tamaasa suleqataatillugit.

Naalackersuisooqatigiit anguniagaraat ineqariaatsit assigiinngitsut eqqarsaatigalugit aningaasqarniarnikkut oqimaqatigiisitsisoqarnissaa, ineqariaatsit qanoq ittuugaluarpataluunniit najugaqarfinni atugarisat toqqissisimanartuussammata.

122. Pingaarteqarluinnarpoq ineqarfiliortiternermi aningaasalersueriaatsit nutaat pilersinneqarnissaat.
123. Naalackersuisooqatigiit anguniartuarpaat nunatsinni amerlanerujartortut nammineq initaartarnissaat illutaartarnissaalluunniit, tamannalu ilaatigut nammineq illussanut piginneqatigiilluniluunniit inissianik sanaartornissanut aningaasaateqarfimmik pilersitsinikkut anguneqarnissaa siunniunneqassaaq.
124. Piginneqatigiilluni illulioriaatsit piorsarneqartuassapput ineriartortinneqartuarlutillu. Illoqarfinni mikinerni piginneqatigiilluni illulioriaatsip atuutilivinnissaa naalackersuisooqatigiit sulissutigissavaat, aamma utoqqalisunut naleqquttunik aqqissuussisoqarnissaa ilanngullugu sulissutigineqassaaq.
125. Illuliorititernermi inissialiortiternermilu innarluutillit periarfissaat isumannaarneqartassapput.
126. Issittumi illulioriaatsinut Sisimiuni Arktisk Teknologi allallu suleqatigalugit piorsaaviliortoqartariaqarpoq, ilinniartitaanikkut aningaasalersuinikkullu.
127. Inoqarfinni tamani ineqarnermikkut atugarissaarneq qaffatsinniarlugu, uffarfilinnik, kissarsuussualinnik, illunik peqqinnartunik tamatigut najugaqarnissaaq anguniarneqassaaq, skibsovninik atuineq atorunnaarsinneqarluni.
128. Nunaqarfinni illuliornermut iluarsaassinermullu aningaasaliisarnerit naapertuunnerusumik ingerlanneqartarnissaat anguniarneqassaaq. Sanaqateqarluni illuliorarneq Nunatsinni tamarmut atuuttusanngorlugu aningaasaliiffiqeqqinneqassaaq.
129. Ilinniartut illoqarfinnut nunaqarfinnulluunniit allanut nuullutik suliffimmi sungiusariartartut ineqarfigisartagassaannik pilersitsiortornissaaq naalackersuisooqatigiit sulissutigissavaat.
130. Sanaartorsinnaanermut aningaasatigut attartorsinnaaneq tamanut ammaanneqassaaq, sumi najugaqarneq apequtaatinnagu. Akilersueriaaseq 20-20-60 atorlugu innuttaasut illuliornissamut periarfissaat ingerlaannassaaq.
131. Nammineq illuliorarnerup atorluarneqaqisup naleqqussaavigineqarluni ingerlaannarnissaa naalackersuisooqatigiit sulissutigeqqissavaat.
132. Nunatsinni nammineq illoqarneq qujanartumik annertusiartorpoq, taamaattumillu illuutigisanik aserfallatsaaliinissamut pitsanngorsaanissanullu aningaasatigut periarfissat nutaamik nalilersoqqissaarneqassapput, pitsanngorsarneqarlutillu. Minnerunngitsumik utoqqalinersiutillit illuminnik aserfallatsaaliinermut namminneq periarfissaqanngitsut ikiorsiiffiqeqqarneqarnissamut periarfissaat pitsanngorsarneqassapput.

Ineqarnermut tunngatillugu naalackersuisooqatigiit makku ilanngullugit nalilersoqqissaarniarpaat:

133. Ineqarnermut tapiissutit aningaasartuutitut malinnaatittarnissaat, tapiissuteqartarneq ingerlaavartuutillugu qummut killiliussat akit qaffakkiartornerannut malinnaatinneqartassapput.
134. Illut assigiikkaluarlutik atortumikkut assigiinngissuteqartut, soorlu ilaat skibsovninik kiasartut, uffarfeqanngitsut, imeqanngitsut, eqqakkanut kuuffeqanngitsut il.il. akikinnerusumik najugarineqartariaqarput.
135. Inissianut attartortakkanut akiliutaasartut ilaat qaffasippallaaqaat, taamaattumik aningaasartuutit pisariaqannginnerusut soorlu allaffissornerujussuarmut assigisaannullu atorneqar-tartut piiarneqartariaqarput.

136. Innissianik sanaartornermi akit aqunneqartariaqarput, sanaartorneq akisuallaaraagat ineqarnermut akigitinneqartut ima qaffasitsigisarput allaat akunnattumik isertitalinnit najugaqarfigineqarsinnaasaratik akissaqartinneqannginnamik.
137. Inissiat ajoquteqanngikkaluarlutik inoqanngitsut piaartumik inuttalerneqartassapput.
138. Suliffiit inuttassaqaanngitsut inuttalerumallugit nunaqqatitsinnut inissamik neqeroortarneq eqqunneqassaaq. Aamma taamatut kalaallit Danmarkimi ilinnartut naammassinermi nunatsinnut uterlutik suliffissarsiornerini inissaqarnissaat isumagineqartassaaq.
139. BSU-mik illuutit kingornunneqartarnerat aaqqissuulluarlugu suliarineqassaaq, kinguaanut ilaatigut kinguaanut akiligassiisarnerit pinngitsoortinniarlugit.
140. Sanaartornermi ilinniartut inissaqartinneqarsinnaanerisa (lærlingehjem) eqqunneqarsinnaanerit misissorneqassaaq.
141. Inissiat illuutillu atortorissaarutigut oqummut illersuuserneqartarnissaat atuutilersinneqassaaq.
142. Ineqarnikkut aaqqissuuseqqinnissamat atasumik nunarput tamakkerlugu ineqarnikkut attartortuniit attartortitsisuniillu ajornartorsiutaalersartut tamarmik qulaajaaffigineqarnissaat naalakkersuisooqatigiit sulissutigissavaat.
143. Ineqarnermut akiligassaqaqpallaalersartut siunnersorneqarnikkut akilersuinissamat pitsaasumik isumaqatigiissuteqarfigineqartalernissaasa aqutissiuunneqarnissaa naalakkersuisooqatigiit sulissutigissavaat, soorlu Kommune Kujallermi taamaaliortareersugut.

ANINGAASAQARNEQ

144. Naalakkersuisooqatigiit anguniarpaat Kalaallit Nunaat aningaasaqarnikkut imminut napatittoq. Nunatsinni Inatsisartut aningaasaqarnikkut (finanspolitik) oqimaqatigiissumik isumatumillu siunnerfeqarlutik politikkeqarnissaat naalakkersuisooqatigiit pingaartitaraat.

Nunatta pisuussutai suugaluartulluunniit inuiaqatigiit pigaavut. Pisuussutitta iluaqutigineqarnerat tunngaviussaaq aningaasarsiornikkut ineriartornitsinnut. Nunatsinni inuussutissarsiutit isumannaatsut arlariissillugit ineriartortissavagut.

145. Nunatsinni aningaasarsiornikkut ingerlatsineri anguniarneqassaaq nunatta aningaasatigut kiffaanngissuseqalernissaa. Tamanna anguniarneqassaaq nunap iluani avammullu tunisassiornerup pimoorullugu ineriartortittuarneratigut. Aningaasarsiornikkut ingerlatsineri innuttaasut inuuniarnikkut atugarisaasa isumannaatsuunissaat pitsanngorsartuarnissaallu anguniasavarput.
146. Naalakkersuisooqatigiit sulissutigeqqinniarpaat nunatsinni najugallit tamarmik aningaasarsiornikkut naligiinnerusumik periarfissaqartitaanissaat.
147. Nunatsinni tunisassiorneq inuussutissarsiornierlu nunat tamalaat akornanni unammillersinnaasariaqarpoq aammalu sapinngisaq naapertorlugu aningaasartuutitigut unammillersinnaasunik atugassaqaqtitsisariaqarluni.
148. Nunatta immikkoortui tamarmik aningaasarsiornikkut ineriartornissamat periarfissaqartittariaqarpavut, nalilinnik pilersitsiviusut salliutillugit aammalu kommunit aningaasarsiornikkut ineriartortitsinissamat periarfissaat annertusarlugit.
149. Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni aningaasat ingerlaannerat pillugu nassuiaammik suliaqartoqassaaq Inatsisartunut saqqummiunneqartussamik.

150. Nalilinnik nalikinaaraluni annissuinnginnissamik (transferpricing) inatsisiliortoqassaaq.
151. Nunatsinni inuiaqatigiit pigisaannik aningaaserivimmik aammalu sillimmasiisarfirmik pilersitsisoqarsinnaanera naalakkersuisooqatigiit misissussavaat.

Akileraarutit akitsuutillu

152. Akileraartitsinermi ingerlatseriaaseq eqaannerpaaq akikinnerpaarlu atorneqassaaq, aningaasallu nunatsinniit annissorneqarnerat pakkersimaneqassalluni.
153. Inummut ilanngaat pissutsinut atuuttunut sanilliullugu nalilersortuartariaqarpoq. Akileraar-tarnermi ilanngaasiisarneq, soorlu suliffiutitaarnissaq illutaarnissarlu siunertaralugit, ileqqaa-gaqarnermi atortinneqassaaq.
154. Inuiaqatigiit akornanni aningaasaqarniarnikkut nikingassutaasut nalilersoqqissaarne-qassapput, aningaasarsiornikkut naligiinnerunissaq – aamma kommunit akornanni – namma-qatigiinnissarlu qulakkeerniarlugit.
155. Kommunimit kommunimut akileraarutit annertussutaasa nikingassutigilersagaat annerpaaf-fissalerlugu aaliangersarneqartassaaq. Kommunit isertitaqarnerusut isertitakinnerusullu akor-nanni naligiissaarisarneq naleqqussakkamik ingerlaannassaaq, isertitakissuseq isertitsiviu-sinnaasunik amigaateqarnermik patsiseqartillugu. Kommunit ataasiakkaat nammineq akisus-saaffigaat kommunimut akileraarutip annertussusilerneqarnissaa.
156. Suliffeqarfinnut namminersortunut akileraarut appartinneqassaaq nunatsinni suliffinnik pilersitsinissap orniginartuunissaa eqqarsaatigalugu, nunattalu nunanut sanilerisatsinnut suleqa-tigisatsinnullu unammillersinnaassuseqartuarnissaa anguniarlugu. Ilanngullugu nalikilliisarner-mut atugassarititaasut naleqqussarneqassapput.
157. Suliffeqarnermi ilanngaat 2019-imiit aallartittumik eqqunneqassaaq isertitakinnernut akunnattumillu isertitaqartartunut annertusiartuaartumik iluaqusiisumik.
158. Saniatigut isertitat akileraarutitaqanngitsut killissarisaaq qaffanneqarsinnaanera aqutissiuun-neqassaaq.
159. Nunatsinni imartatsinnilu pisuussutit tamarmik nunatsinnut aningaasarsiornikut iluaqtis-sanngortillugit tunisassiassatut atorneqartassapput. Nunatsinni inuttaasut aningaasarsior-nissaannut iluaqutaanerpaamik angusaqarfiusarnissaaq siunertaralugu. Ingerlatsinermtut aningaa-sartuutitut erniatigut nalikilliliisarneq tamakkiisoq atuutsinneqalissaaq.
160. Nunatta nammineq isertittagaasa qaffakkiartornerat ilutigalugu nioqqutissanut akitsuutit aningaasaqarniarnitsinnut isumalluutaanerat annikilliartortinneqartassaaq, aammalu atortut nioqqutissiallu inuussutissarsiornermi inuuniarnermilu pisariaqartitat salliutillugit akitsuutit inissinneqartassallutik. Nioqqutissanut, pigisanut nalilinnut assigisaannullu akitsuusersuisar-nermi innuttaasut atugarisaat aaqqissuuteqqinneqassapput.
161. Pisuussutinik akitsuut naalakkersuisooqatigiit nalilersoqqissaassavaat.

AATSITASSARSIORNEQ UULIASIORNERLU

Nunatta pisuussutaanut tamanut oqartussaanerput Namminersorneq pillugu inatsisikkut naqissuserneqarpoq, taamaalilluta nunatta pisuussutaasa qanoq atorneqarnissaat pillugu tamakkiisumik oqartussaanerput qulakkeerneqarluni.

162. Pisuussutivut uumaatsut, aatsitassat, ikummatissat ujaqqallu illernartut niuernikkut iluaqutiginissaat siunertaralugu misissuinerit ingerlaannassapput, tamatumani erngup, seqernup anorillu nukinginiq atuinikkut tunisassiorsinnaaneq ilanngullugu.

163. Aatsitassarsiortut unammilleqatigiiffiusumik pitsaasumik atugaqartinneqassapput, aatsitassarsiorterillu ingerlanneqassapput avatangiisit mianeralugit. Naalackersuisooqatigiit pingartippaat nunatta nunatut aatsitassa qarfiusutut nunanut allanut aatsitassa qarfiusunut unammillersinnaanissaa.

164. Aatsitassarsiortermit uuliasiornermilu avatangiisimik mingutsitsineq naalackersuisooqatigiit naaggaarluinnarpaat, taamaattumik tamatuma pisarsinnaaneranut upalungaarsimanermit atorussat tamarmik nunatsinni pigineqarnissat qularnaarneqassaaq.

Nunatsinni aatsitassanik piianerit atuinerillu nunatsinnut inuinullu aningaasarsiornikkut iluaqutaanerpaasunngorlugit ingerlanneqartassapput.

165. Aatsitassat piiarneqarneranni, uuliap qallorneqarnerani ujaqqallu illernartut piiarnerini nunatsinni nakkutilliinermik ingerlatsineq nukittorsarneqassaaq (Aalisarnermik Nakkutilliisoqarfimmu assingusumik), taamaaliornikkut pisuussutinik uumaatsunik atuneq niueruteqarnerlu eqqortumik nalunaarsorneqarlunilu ingerlanneqassamat. Piiarnermi unioqquitsisunut sakkortunerusumik pillaatissiisinnaaneq misissorneqassaaq.

166. Aatsitassarsiornemi pinngoqqaatit qaqutigoortut piiarneqarnerini piiarneqartut uranitaat bi-produktitut tunisassiarineqarnissaat periarfissaassaaq. Piiarnermi nunarsuarmi malitassat atuuttut isumannaallisaanermit tunngasut malinneqassapput, soorlu IAEA-p malittarisassai.

167. Aatsitassarsiortfiit uuliasiorfiillu ingerlanneqartussaatiillugit tamatigit kommunit qanimut peqataatinneqartassapput, tamatumani isumaqatiginninniarnerni IBA-mik taaneqartartuni aatsitassarsiortfiusup qanigisaani inoqarfiit sapinngisamik annertunerpaamik peqataatinneqarlutillu iluanaaqataatinneqarnissaat qulakkeerneqartassaaq.

168. Alumiiniuliassamik akuaaviliornissamik pilersaarut avatangiisinut ulorianaateqanngitsumik ingerlanneqarsinnaappat Naalackersuisooqatigiit anguniassavaat, aammalu taassuma pilersinneqarnissaa pillugu pilersarusiarsuaq erngup nukinganiq nukissiorfiliornissamik annertuumik pilersuisinnaassuseqartussamik ilaqarmat nukiup inoqarfinnut iluaqutissanngorlugi atorluarneqarnissaa ilanngullugu sulissutigineqassaaq.

NUKISSIUUTIT

Naalackersuisooqatigiit nukissiornermit politikiminni anguniarpaat inuiaqatigiit aningaasqarnerannut naleqqunnerpaamik avatangiisinullu ajoqusiinngitsumik nukissiuutinik pilersugaanissaaq kiisalu uuliamik isumalluuteqarnerup annikillisarnissaa.

169. Erngup, anorip seqernullu nukingi atorlugit kiisalu brint-imik nukissiorneq atorlugu nukissiorneq annertusiartortinneqassaaq, nunatsinni inuussutissarsiornermut aningaasaqarniarnermullu oqilisaataasumik, tamannalu aamma CO₂-mik aniatitsinerup annikillisarneranik kinguneqassaaq.
170. Nunatsinni nukissiornerup imermillu atuinerup ukiuni tulliuuttunut 100-nut ingerlaasissaata pilersaarusiornissaa naalakkersuisooqatigiit sulissutigissavaat, inuiaqatigiit siunissami toqqissimasumik nukissiuuteqarnissaat eqqarsaatigalugu. Avataaniit aningaasaleeqataanikkut nukissiorfinnik sanaartortarnerit ingerlaannassapput.
171. Maannamiit inissiat sanaartukkat nukissiuutit mingutsitsinngitsut atorlugit innaallagiarnissaat anguniarneqassaaq annertusarneqarlunilu, tassani aamma nukissiuutinut atortorisarutit sanaartornermi aningaasartuutinut ilanngullugit matussuserneqartarnissaannut anguniarneqassalluni.
172. Innaallagiap nammineq katersorneqartup tamakkiisumik Nukissiorfinnut tunineqarsinnaanissaa nunarput tamakkerlugu assigiimmik pisinnaasunngorlugu aqqissuunneqassaaq.
173. Suliffissuaqarnermi innaallagissamut akigitinneqartut tunisassiornernut tamanut atuutisneqalernissaat naalakkersuisooqatigiit misissorniarpaa.

Taanegartut aallaavigalugit Naalakkersuisooqatigiit makku ilanngullugit sulissutiginiarpai:

174. Erngup anorip, seqernup brint teknologillu nukingat atorlugit nukissiuuteqqat misiligarneqarnissaat aallartisarneqassaaq aamma savaateqarfinni, nunaqarfinni illoqarfinnilu tamani atorneqarnissaat siunertaralugu.
175. Naalakkersuisooqatigiit anguniarpaat 2030-imi nunarput tamakkerluni nukissiuutit mingutsitsinngitsut atorlugit nukimmik pilersorneqarsinnaalersimassasoq.

NIUERNEQ

176. Nunanik allanik niueqateqarnerup annertusarneqarnissaa Naalakkersuisooqatigiit pingaartitaraat. Canadap, USA-p Islandillu suleqatiginerat annertunerusariaqarpoq, niuernermi aningaasartuutit appasissuutinnissaat siunertaralugu. Ilinniarluarsimasortavut atorluarlugit USA-mi Islandimilu aallartitaqarfeqalersimanitsituut tullinnguuttut Canadami Kinamilu aallartitaqarfeqalernissarput anguniassavarput.
177. Niuerneq, tunisassiorneq, aatsitassarsiorneq, takornariaqarneq il.il. eqqarsaatigalugit nunat suleqatigisatta nunattalu akornanni sulisoqarnikkut paarlaasseqatigiittarsinnaaneq anguniarlugu Naalakkersuisooqatigiit sulissuteqassapput, taamaaliornikkut ineriartorneq paaseqatigiiffiusoq pilersinneqassammat.
178. Nunatta EU-llu aalisarnikkut niuernikkullu isumaqatigiissuteqartarnerat nutarterneqartuassaaq, aamma allatigut nunatta EU-mik suleqateqarnera ineriartortinneqartuassaaq. Aasiami nunat aalisakkanik nunatsinnit pisiortortut Japan, Kina, Korea suli annertunerusumik niueqatigiinnikkut suleqatigineqassapput.

179. Ukiorpassuannngortuni Tuluit Nunaat, maanna EU-miit anilersoq, niueqatigiinnikkut suleqatigilluarparput, taamaattumik naalakkersuisooqatigiit pingaartippaat, suleqatigiinnerup ingerlalluaannarnissaa pillugu Tuluit Nunaat nutaamik isumaqatigiissuteqarfigneqassasoq.
180. Nunatsinniit Avammut niuernerup ineriartortittuarnissaa iluanaarutaanerunissaa isumannaattuunissalu anguniarlugu Avammut Niuernermut Siunnersuisooqatigiit immikkut ilisimasalinnik inuttalersugaq naalakkersuisooqatigiit pilersinniarpaat.
181. Nuummi talittarfissuaq atorluarlugu Nunatta avammut niuenera piaartumik nukittor-sarneqassaaq, nunanik allanik niueqateqarneq toqqaannarnerusumik ingerlaartussanngorlugu. Taamatullu avammut niuernermit nunatsinni mittarfiit anginerusut aamma nutaassat atorlu-arneqarnissaat naalakkersuisooqatigiit aqutissiuunniarpaat.
182. Kalaallit kulturitta avammut tuniniarnerunissaa nittarsaannerunissaa siunertaralugu qanoq iliuusissatut tunaartassat pilersinneqarnissaat naalakkersuisooqatigiit peqqissaartumik sulissuti-gissavaat, tamatumunnga ilaatillugu nunatsinni nammineerluta filmiliortarnitta annertusar-neqarnissaa.

Nunatsinni niueqatigiinneq

183. Pisortat namminersortullu suliffeqarfiisa akornanni niuernikkut periarfissat oqilisaavigineqartuassapput, soorlu assartuinermit akit, akitsuutit, akileraarutillu tungaasigut aaqqissuussinerit naleqqussartuernerisigut. Iluanaarutissiissutinik akitsuusiisarneq pillugu inatsisissaq suliarineqassaaq piviusunngortinneqarlunilu.
184. Nioqutissanik pilersorneqarnermit sumiiffinni assigiinngitsuni pilersuineq isumannaal-lisarneqassaaq, kiisalu akit sumiiffinni aamma sikusartuni inuuniarnermit nammakkuminar-nerunissaat siunertaralugu nutaamik aaqqissuussisoqassaaq.

Nioqutissat peqqinnartut

185. Naalakkersuisooqatigiit anguniarpaat nerisassat peqqinnartut ajornannginnerusumik akikinnerusumillu pisisartunut annguttalernissaat. Peqqinnissamik suliaqartut niuertarfiillu suleqatigiinnerisigut innuttaasut peqqinnerulernissaat anguniarneqassaaq, taamaasilluni nappaatit inooriaatsimik aallaaveqartut annikillisarniarneqassallutik.

Kalaalimerngit nioqutigineri

186. Kalaalimermit annertunerusumik nioqutigineqarnissaat anguneqassaaq ineriartortitsineq nutaaliornerlu aqutigalugit. Nutaaliorlutik sulissuteqarniartut tapersorneqassapput, nutaaliornermilu nunatta avataaniit suleqatissarsiorneq isumassarsiornerlu sulissutigineqassaaq. Minnerunngitsumillu nunaqarfiit pisuussutaasa atorluarneqarnissaat naalakkersuisooqatigiit aqutissiuutissavaat.

Niuernikkut ilinniartitaaneq

187. Inuiaqatigiinnut namminersortunut pisariaqarluinnarpoq innuttaasut namminersortut niuernerimullu paasisimasagarluartut. Naalakkersuisooqatigiit anguniarpaat meeqqat atuarfiani niuernerup silarsuaanik ilinniartitsisoqarnerunissaa. Niuerneq atuartut minnerniit aallartillugu ilinniartitsissutigineqarnissaat sulissutigineqassaaq.

INUUSSUTISSARSIORNEQ

188. Naalackersuisooqatigiit siunertaraat inuussutissarsiorneq arlalinnik tunngavilik nunanullu allanut unammillersinnaasoq piorsassallugu. Inuussutissarsiuutigut assigiinngiaartumik aningaasarsiornikkut toqqammaveqarnissaq anguniarlugu suliffeqarfinnut atugassarititaasut ataavartumik eqaannerulersillugillu pitsanngorsarneqartassapput.
189. Innuttaasoq kinaluunniit inuussutissarsiuutinik nammineerluni ingerlataqarnissamut piumasuseqartoq namminersorluni ingerlataqalernissamut periarfissaqartinneqartariaqarpoq. Inuussutissarsiuutigut tapiissutaasartut aningaasarpasuit pitsaanagerusumik kinguneqarnerusumillu atorneqartalernissaat siunertaralugu aaqqissuusseqqittoqassaaq, nunami sullivinnik nutaanik nioqqutissiorfiusunik pilersitsiortornissaq siunertaralugu. Piorsaanissami suliffeqarfinnillu amerlanerusunik pilersitsiniarnermi namminersorlutik suliffeqarfinnik pilersitsiniartut pisortaniit tapersorsorneqartarnerat siunertaqarluartumik piorsarneqassaaq.
190. Pisortat inuutissarsiuutinik ingerlatsisinnaapput, taamaaliormili niuernermit unammilleqatigiinnermilu periaatsit atuuttut malinneqassapput. Ingerlatseqatigiiffiit pisortanit pigineqartut siulersorneqarneri eqqarsaatigalugu nunatsinni nunaqavissut atorluarneqartassapput salliutinneqartassallutillu, taamaaliornikkut aamma suliaasaqarfinni assigiinngitsuni ilisimastigit pigineqalersartut annertusiartussammata.
- Nunatsinni tunisassiornerup illersornissaa naalackersuisooqatigiit pingaartippaat, taamaaliornikkut akilersinnaasumik unammillersinnaassuseqartumillu ingerlatsiuarnissaq qularnaarneqarsinnaammat.
191. Inuussutissalerinnermut oqartussaanerup nakkutilliinerullu Danmarkimiit nunatsinnut nuunneqarnissaa naalackersuisooqatigiit sulissutigaat, soorlu namminersorneq pillugu inatsisip taamaaliornissaq periarfissereeraa.
192. Inuussutissarsiornikkut suliffeqarfinnik nutaanik aallartisaaniartunut siunnersuisarneq aningaasalersuisarnerlu kommunini tamani ingerlanneqartussanngorlugu aaqqissuuteqqinneqassaaq.
193. Sinerissami puisip amiinik tigooqqaasut atugarisaasa tamakkiisumik pitsanngorsarnissaat naalackersuisooqatigiit sulissutigissavaat.

Aalisakkat Suliareqqinneri

Nunatsinni avammut tunisassiornitta saniatigut nunatta iluani immitsinnut pilersorsinnaanerput annertusartariaqarparput, soorlu nukissiuuteqarnikkut inuussutissaqarnikkut tamannami naalackersuisooqatigiinnit periarfissaqarluartutut isigaarput.

194. Aalisakkanik tulaassuiffiusuni tunisassiap suliareqqinneratigut qullukkanik, aalisakkanik panertunik allatullu suliareqqitanik amigaateqarneq qaangerneqarsinnaavoq sumiiffinnilu aningaasarsiornikkut annertuumik iluaqutaalluni. Aalisakkerisunik ilitsersuinissaq, niuerfissanik attaveqaasersornissaq isumassarsiorfeqarnissarlum amigaatigineqartoq pilersinniarlugu aqutisuisooqassaaq. Naalackersuisooqatigiit siuttuuffigissavaat aalisakkat, qaleruallit, suaat il.il. amerlanerit inereerlugit nunatsinni tunisassiarineqartarnissaat.
195. Taamaattumik Aalisakkerinnermik Ilinniarfissap piviusunngortinnissaa naalackersuisooqatigiit naammassillugu suliariniarpaat, piaartumik aallartinnissaa siunertaralugu.

196. Teknikkikkut ilinniarfiup inerisarneranut ilaatillugu aalisakkanik nunami umiarsuarnilu tunisassiornermi teknikkikkut atortorissaarutit ilanngullugit ilinniartitsissutigineqartarnissaat piviusunnagortinneqassaaq.

Imermik tunisassiorneq

Nunarsuatsinni imissameertoqarnera, nunani allani imermik tunisassiorfissuarnit nukittuunit arajutsimaneqaqqajannngilaq, unammillernermillu sakkortuumik pilersitsiviulluni. Tamanna pissutigalugu nunatta ernganik minguitsumik avammut nioqquteqarnissaq siunertaralugu tunisassiorfiliorniarnermi, nunani allamiunik aningaasaliisinnaasunik suleqatissarsiornissaq sanioqqunneqarsinnaanngilaq.

197. Taamaattumik, Nunatsinni aningaasanik amerlanerusunik kaaviaartitaqalernissaq, minnerunngitsumillu, suliffissanik ataavartunik amerlanerpaanik pilersitsisinnaaneq siunertaralugit, naalackersuisooqatigiit anguniarpaat nunanit allanit nunatsinnut aningaasaliiniartut, nunatsinnut saaffiginnissuteqarnerminni sapinngisamik eqaannerpaamik sullinneqartarnissaat.

198. Naalackersuisooqatigiit ilisimaaraat, imermik tunisassiornissamat akuersissummik pigisaqartut, aallarnisarnermi aningaasarpassuarnik aningaasartuuteqartariaqarnerat, tamannalu tunngavigalugu naalackersuisooqatigiit sulissutigissavaat, akuersissummik pigisallit ukiuni aallartilluarnissaat qulakkeerinniffigineqarnissaat, nunani allani imermik tunisassiorfittunit nukittuunit ipitinneqarsinnaanerit pinngitsoortinniarlugu.

199. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat, nunatta, nunarsuatta sinnerani imermik minguitsumik tunisassiorfittut, nukittuutut inissinnissaa.

Qarasaasiaqarfissuaq

Nunarsuarmi sumiiffinni arlalinni qarasaasiaqarferujussuit eqiteruffiinnik peqarpoq. Taakku innaallagissamik annertoorujussuarmik pisariaqartitsippat. Innaallagissallu pilersinnissaa tamatigut avatangiisinut innarlitsaaliisuuneq ajorpoq, taamaattumillu nunatsinni erngup nukinganik peqqumateqarnitsigut periarfissavut atorluartariaqarpagut.

Nunarput qarasaasiaqarfissuit eqiteruffiannik ataatsimik arlalinnilluunniit inissiiffigissallugu maanna periarfissaqalereerpoq, tassami immap naqqatigut qarasaasiatigut attaveqaat Nunatta, USA-p Europallu akornanni pilersinneqareerpoq.

200. Erngup nukinganik innaallagissiorfiliornikkut qarasaasiaqarfissuit eqiteruffiannik nillusaanermut atortussamik pilersitsinermit CO₂-mik silaannarmut aniatitsineq pinngitsoorneqarsinnaavoq, taamaalillunilu avatangiisit innarlitsaalineqarnissaata tungaanit isigalugu tamanna suliffeqarferujussuarnut pilerinarsinnaalluni. Taamaammat naalackersuisooqatigiit nunatta qarasaasiaqarfissuarnik pilersitsivigissallugu aningaasaliinissaq pilerinarsarlugu sulissuteqasappat.

TAKORNARIAQARNEQ

Takornariarqarneq inuussutissarsiutaassaaq aningaasarsiornikkut imminut napatittoq nunattalu aningaasarsiornernani toqqammaviit ilaattut inissisimasoq. Aningaasarsiorfittut suliffissanillu nutaanik

pilersitsiffittut piorsarneqarnera ingerlaannassaaq siammassumillu tunngaveqarluni ineriartortineqassalluni, avatangiisinut mianerinnittumik ataqinnittumillu.

201. Takornariaqarneq nunatsinni pissutsit tunngavigalugit aqqissuussaassaaq takornarissallu nunatsinni pilersitanik misigisassaqarnerunissaat anguniarneqassaaq. Taamaaliornikkut siunertaavoq kalaallit amerlanerpaat takornariaqarnermi sulisorineqartarnissaat.
202. Nunaqarfinni takornariaqarnermik inuutissarsiuteqarluni ingerlatsineq annertusarneqassaaq nukittorsarneqarlunilu. Nunaqarfinni unnuisarfeqarnikkut periarfissat annertusarneqassapput, soorluttaaq pikkorissaasarnikkut ingerlatsisarnikkut nunaqarfimmiut amerlanerusut takornarialerinermi peqataanissaannut periarfissinneqarnissaat suliarineqartariaqartoq.
203. Takornariaqarnermi suliaqartut suliaminnut qaffassaataasumik ilinniarfissaqartariaqarput. Takornariaqarnermullu siunnersuineq nukittorsarneqassaaq.
204. Nunatsinni takornarissanik sullissisut, takornariartitsisarnikkut suliffeqarfinnik ingerlatsisut, takornariaqarnermi atorneqartunik nunaminertanik atuinissamut akuersissuteqartut aammalu kikkulluunniit takornariartitsisarnermik aningaasarsiuteqartut Nunatsinni najugaqavissuunissaat inatsisitigut qulakkeerneqassaaq. Takornariaqarneq eqqarsaatigalugu nunat qanitatta suleqatigiiluaruunissaat aqqutissiuunneqartuassaaq.

Kulturip atorluarneratigut aningaasarsiorfiit amerlisarnissaat

205. Nunatsinni aningaasarsiornermi kulturitta aningaasatigut iluaqutaanerulersinnissaa tapiissuteqartarfittuunnaq isigineqarnera mumitillugu, nunap nittarsaanneqarnerani niuerneranilu atorluaaneq anguneqartariaqarpoq. Kulturitta immikkuullarissup, nutaaliaasup soqutiginartullu atornissaa atorluagassatut isigisariaqalerparput. Taamaaliornitsigut imminut pilersorsinnaassuseq tulluusimaarnerlu annertusissavarput.
206. Taamaattumik naalackersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat kulturikkut inuussutissarsiuteqarsinnaasut atuakkiortut, filmiliortartut, eqqumiitsuliortut, nipilersortartut allanillu ingerlataqartut akileraartarnikkut aqqissuulluakkamik oqilisaaffigineqarnissaat.

Kulturikkut peqaqaagut. Pigisavut ilisimasavullu ulluinnarnilu ileqqutsinnik tunngaviliisuusut nunarsuarmioqatigiinni assigineqanngitsut tulluusimaarutigalugit nittarsaannerisigut atorluarnerisigullu siuarsaassaagut.

207. Nunat allat nipilersortartunik, erinarsortartunik, eqqumiitsuliortunik assigisaannillu nittarsaassinermikkut atorluaanermikkullu annertuumik aningaasaqarniarnikkut isaatitsissutigisarpaat. Nunatsinni pikkorissorpasuit tapiissutissaannaq aallaaviginagu siunnerfeqarluartumik inuussutissarsiutitigut aqqutissiuunneqarnissartik pisariaqartippaat. Naalackersuisooqatigiinnit aqqutissiuunniarparput kulturip inuussutissarsiutitut allatuulli pingaartinneqarluni inuussutissarsiutaalernissaa.

SULIFFEQARNEQ

208. Kikkut tamarmik naleqquttumik suliffeqarnissaat naalackersuisooqatigiit anguniassavaat. Kommunini tamani inuttaasut suliffeqarnermi piginnaasamikkut qaffassartuarnissaat sulissutigineqartuassaaq.

209. Naalackersuisooqatigiit anguniartuassavaat sulisussarsiortarnermi Kalaallit Nunatsinni nunaqavissut suliffissarsiortut salliutinneqartuarnissaat, pissusissamisuunngimmammi nunatsinni suliffissaaleqisoqaraluatoq avataaniit sulissussanik tikerartitsiuarneq, taamaattumik sulisussarsiortarnermi kommunini suliffissarsiortarluni qinnuteqaatinik sullissisarnerup pitsaanerusunngortinnissaa naalackersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat.

210. Kikkulluunniit suliffissaarunnermik eqqugaasut piaarnerpaamik ilinniaqqinnissamik imaluunniit suliffissamik innersuunneqartassapput, piunnaasaat sapinngisaallu naapertorlugit. Piaarnerpaamik suliffeqaqqilernissaq anguniarlugu pisariaqarluinnarpoq suliffissaaleqisut pikkorissarnissaat suliffissanullu allanut nutaanut nuussinnaannermut piukkunnarsarneqarnissaat. Assersuutigalugu illorfimmi suliffissaaleqiffiusumiit sulisussaaleqiffiusumut sukkanerusumik nuussinnaaneq sulissutiginiarparput.

Suliffeqarfiit ilisimasanut teknikkikkut atortorissaarnermut sulisunillu pikkorissunik pissarsisinnaanermut periarfissagissaartariaqarput. Tamanna nutaaliornissamut ineriartornermullu suliffeqarfiillu nunarsuarmi oqatigiinnut unammillersinnaanissaannut aqutissaavoq.

Suliffeqarfiit nutaaliorsinnaanerat, naleqqussallaqqissusaat piginnaasanillu qaffassaanerat isiginiarneqartariaqarpoq, kiisalu teknikkikkut atortorissaarutit nutaanik nioqqutissiornermi nunarsuarmi oqatinullu attaveqarnermi atorluarneqarlutik.

Nunatsinni sulissussatigut pisariaqartinneqartunut naapertuuttumik sulisussaartuarnissaq qulakkeersimaniarlugu susassaartut tamaasa suleqatigiisillugit siunertat anguniarneqartassapput, inuusutissarsiutit pioreersut nutaallu aallartinneqartartut tamaasa eqqarsaatigalugit.

Inuusutissarsiutinik pitsanngorsaasoqartillugu nutaaliortoqartillugulu sulilersussatigut naleqqussasoqartuartaasaaq nunatsinni najugaqavissut atorluarneqarsinnaaqqullugit, soorlu aatsitassarsiortarnermi, uuliasiornermi, aatsitassanut akuiaaviliornermi aluminiumillu aatsiterivinnik pilersitsinerni il.il.

211. Suliffeqarfiit avataaniik suliartortussanik tikisitsiniarlutik qinnutigineqaraangamik ullunik 14-inik akissutisinissamut periarfissinneqartarnerat sapaatip akunnerinut sisamanut sivitsorneqassaaq. Tikisitamat suliassat allanneqarsimasoq naammassigaangat tikisitaq aallaqqittassaaq.

212. Nunatsinni suliffeqarnikkut aqqissuusseqqinnissaq naalackersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat, sulisartut sulisitsisullu kattuffii suleqatigalugit.

SANAARTORNEQ

Nunatsinni Inuutissarsiutinut Qularnaveeqquisiarnermut Aningaasaateqarfik (Grønlands Erhvervs-garantifond).

Nunatsinni ukiuni minnerpaamik tallimani najugaqareersimasut namminersorlutik inuutissarsiuteqartut inuutissarsiutitaarniartullu aningaasalersuinissanut unammillersinnaassutsikkullu periarfissaat pitsaanerulersinniarlugit, massakkut periarfissaasut Naalackersuisooqatigiit pisariinnerulersillugit pitsanngorsaqqinniarpaat.

213. Aningaasaateqarfik Namminersorlutik Oqartussanit pilersinneqassaaq ingerlanneqarlunilu, aningaasaateqarfik namminersortunut ataasiakkaanut ingerlatseqatigiiffinnullu periarfissiilluar-tumik aqqinneqassaaq. Aningaasaateqarfiup aningaasalersornissaa Namminersorlutik Oqar-tussat aningaaseriviit suleqatigalugit aqqissuutissavaat.

Aningaasaateqarfik makkununga qularnaveeqqusiisassaaq:

- Suliffeqarfimmik annertusaanernut
- Suliassanik tigusiarnernut
- Nioqqutissiassanik tunisassiassanillu pisiortornernut.

Ukioq kaajallallugu sanaartorneq:

214. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat Nunatsinni sumiikkaluaraanniluunniit ataavartumik ukioq kaajallallugu sanaartornerup ingerlanissaa. Tamannalu aamma pisinnaavoq aningaasanut inatsisikkut aalajangersaasernerit eqaallisarnerisigut naleqqussarnerisigullu.
215. Tamanna pisariaqarpoq suliffeqarfiit nunatsinniittut ataavartumik inerisarnissaat aammalu aningaasat tungaatigut patajaallisarnissaat angujumallugu. Aammalu suliiassat nunatsinni suliffeqarfiit angissusaannut naapertuuttumik annertussuseqartassapput tamatumuuna suliffeqarfiit nunatsinniittut suliiassaqartuaannarnissaat angujumallugu. Sanaartornermi minnerpaamik ukunut marlunnut pivusorsiortumik inissineqartassapput tamanna suliffeqarfiit sutigut tamatigut pilersarusiortanerannut iluaqutaassammat minnerunngitsumik aningaasatigut patajaallisarneqarnissaat angujumallugu.
216. Naalackersuisooqatigiit isumaqarput pisortat annertuunik sanaartortussaattillugit imaluunniit inissianik siviuserusumik aserfallatsaaliinermik isumaqatigiissuteqartoqartussaattillugu suliffeqarfiit ilinniartuuteqarnissaat piumasaqaatinut ilaasariaqartoq. Tamanna pissaaq inatsisitigut iluarsinikkut.
217. Nunatsinni sanaartornermi maleruaqqusat nakkutilliinerlu nutarterneqassapput, massakkut pissutsinut nunatsinni atuuttunut naleqqussarnerullugit ataqatigiissinnerullugillu aaqqiiviginissaat anguniarneqassaaq.
218. Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni sanaartugassatigut aningaasalersuinikkut ingerlatsinikkullu suleqatigiittarnerat pitsanngorsarneqassaaq, aningaasanik sanaartugassanullu atortussanik atorluaanerusarnissaq ilanngullugu siunertaralugu.

Nunatta pissarititaanik sanaartornermi atortussanik tunisassiorneq:

219. Nunatta pissarititaanik sanaartornermi atortussanik sanaartorneq oqaluuseriinnarnagu aallartinneqarnissaa Naalackersuisooqatigiit ilungersuutigissavaat, tassa naammalerpoq nunatsinni uagut nammineq pilersinnaasatta aningaasarsiutigisinnaasatta pinaveersaartinneqartutut ittumik akornusersorneqarnerat. Naalackersuisuniit innuttaasut piumassusillit ineriartorusuttullu qanoq iliuuseqarsinnaajunnaartutut misigitinneqartarnerat akiorniarlugu sulinerput sakkortusissavarput.
220. Nunatta siorai marraalu atorlugit qarmasissialiornerit sanaartornissaat pimoorullugu sulisutigineqassaaq. Nunatsinni pappiliakorpassuit eqqakkat atorlugit sanaartornermi oqorsaatissanik sanaartorneq aallartinneqassaaq.

ANGALLANNEQ ASSARTUINERLU

Angallannerup aaqqissuussaanerata pitsaasuullunilu isumannaatsuunissaa naalackersuisooqatigiit sulissutigeqqissavaat.

221. Nunatta sananeqaataanut tulluurtumik eqaatsumillu angallanneq assartuinerlu aaqqissuunneqassaaq. Nunatta iluani ilaasunik angallassinerup annertunerpaamik silaannakkut ineriartortinneqarnera ingerlaannassaaq, ilaatigut sinerissami suluusalinnut mittarfiliortiternerup ingerlatiinnarneqarneratigut.
222. Imaatigut silaannakkullu angallannerup ataqatigiittumik aaqqissuunneqarnissaa avaqqunneqarsinnaanngilaq. Pisariaqartitsineq naapertorlugu umiarsuakkut ilaasunik angallassineq ingerlaannassaaq.
223. Innuttaasut inoqarfiillu pisariaqartitaat naapertorlugit angallanneq assartuinerlu aaqqissuunneqassapput. Sumiiffiit tamarmik angallannikkut periarfissaqarnissaat qulakkeerneqassaaq.
224. Inoqarfiit sapinngisamik amerlanerpaat timmisartunut suluusalinnut sioqqanik mittarfeqalernissaat anguniarneqassaaq. Silaannakkut angallassinermi ajornanngikkaangat timmisartut mikinerusut atorlugit angallanneq aaqqissuunneqartassaaq. Silaannakkut angallassinerup tungaatigut niuernikkut akilersinnaassuseqarneq naapertorlugu, mittarfiliassat tullinnguuttut pioreersullu piumasaqaataalersussanut naleqqussarneqartuassapput.
225. Nunatta kimmut nunamut sanilitsinnut angallannikkut assartuinikkullu attaveqalernissaa naalackersuisooqatigiit sulissutigissavaat.
226. Kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarnermi pitsaassutsip minnerpaaffissaa qulakkeerneqartassaaq, apeqqutaatinnagu silaannakkut imaatigullu angallassinerunersoq. Kommunit kommuneqarfimmini inunnik angallassinikkut nammineq oqartussaalernissaat naalackersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat.
227. Nunatta iluani nunanullu allanut angallassineq assartuinerlu eqaatsoq nunatsinni aningaasatigut atugarissaarnerunermut aqutissaavoq. Nunatta nunanik allanik niueqateqarnera annertusarniarlugu nunanik allanik imaatigut angallannikkut assartuinikkullu suleqateqarnissaa anguniarneqassaaq.
228. Assartuinikkut ingerlatseqatigiiffiit kisermaassisussaatitaaner at nalilersoqqissaarneqassaaq, tunisassiorfiit toqqorsiveqarnikkut ulikkaartoorminni assartuigasuartarsinnaaner at eqqarsaatigalugu. Nioqqutisanilli assartuinerit il.il. isumannaatsuujarnissaat qulakkeersimajuarneqassaaq.
229. Silaannakkut angallannermi nakkutilliisoqarfiup silasiornikkullu upalungaarsimanermut nakkutilliinerup nunatsinnit akisussaaffigineqalernissaa naalackersuisooqatigiit anguniarpaat.
230. Naalackersuisooqatigiit periarfissaatillugu pingaartippaat inoqarfiit akornanni ilaatigut inuussutissarsiornermi inerisaanissaaq siunertaralugu aqquserniorsinnaanerup aqutissiuunnissaa. Taamattumik naalackersuisooqatigiit anguniarpaat nunatsinni aqqusernit pillugit inoqarfiillu akornanni aqquserniornissat pillugit ingerlatsivimmik pisortaqarfeqalernissaa.

Angallanneq assartuinerlu pillugit inuiaqatigiit aningaasarsiornerannut aaqqissutissaaq pitsaanerpaaq anguniarlugu naalackersuisooqatigiilersut makku inassuteqaatit:

231. Angallannermi akit tamanit nammanneqarsinnaassapput.
232. Utoqqaat timersortartullu angallannikkut akikillisaaffigineqartassapput.
233. Qaqortup Narsallu akornanni piaarnerpaamik mittarfissaaq sananeqassaaq.
234. Tasiilami mittarfiliortoqassaaq.
235. Ilulissani mittarfissuaq pilersinneqassaaq.

236. Nuummi mittarfissuaq pilersinneqassaaq.
237. Uummannami, Qeqertarsuarmi, Qasigianguani, Kangaatsiami, Narsami, Nanortalimmi Ittoqqortoormiinilu suluusalinnut mikinerusunik mittarfiliortoqarnissaanut periarfissat misissoq-qissaarneqassapput inuussutissarsiornikkut siuarsaanermut aningaasaliissutit aammalu suliffissaqartitsiniarnermut aningaasaliissutit kiisalu allat suleqatigineqarsinnaasut suleqatigalugit mittarfiit pilersinniarneqassapput.
238. Kangerlussuup Narsarsuullu siunissaat pillugit kommunit peqatigalugit aalajangiisoqassaaq, tassungalu atatillugu namminersorlutik inuussutissarsiuteqartut suliassanik tiguisinnaanerat ammaffigineqassalluni.
239. Sisimiuniit Kangerlussuarmut aqqusiniliortoqarnissaa ukiorpassuannortuni pilersaarutaa-sup piviusunnigortinneqarnissaa pimoorullugu sulissutigineqassaaq.
240. Aalisakkanik assartuinermi silaannakkut nunanut allanut assartuiguarsinnaalernissaq aqqissuunneqassaaq.

Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu nunatta Sullualummut atatillugu inissisimanagera:

241. Nunarsuarmioqatitta annertusiartuinnartumik Sullualummut soqutiginninnerat annertusiartuinnarpoq aammalu umiarsuaatileqatigiit misiliiniarlutik nalunaartalersut ikiliartornaviannigillat taamaattumik Sullualummut atatillugu piareersaanissat maannagaaq aallartinnissat naalakkersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat, periarfissanillu misissuilluni talittarfissuit aqqusaartarfissat (transit-ports) upalungaarsimanissamut tunngasut allarpasuillu pilersaarusiordermi eqqarsaatigilluaannarnagit aamma inuiaqatigiit niueqatigiinnikkut iluanaarutigisinnaasat ilanngullugit.

ATTAVEQAATIT

Inuiaqatigiinni tamat oqartussaaqataanerannik tunngaveqartumi innuttaasut paasissutissanik aallersinnaanerat tunngaviuvoq.

242. Naalakkersuisooqatigiinni isumarput malillugu internet pingaarutilerujussuuvoq siunissami nunatta tamarmi naligiimmik ineriartortinnissaanut. Nunatsinni sumiluunniit najugaqaraluaanni internetikkut sukkasuumik akikitsumillu attaveqartoqarsinnaasariaqarpoq.
243. Nunatsinni attaveqaateqarnermut qarasaasianillu atuinermit ilinniarfiit annertusakkat nunanullu allanut unammillersinnaasut pilersinneqassapput.

Paasissutissiisarnikkut teknologi tamanut periarfissiivoq - inunntu ataasiakkaanut suliffeqarfinnullu. Suliffeqarfiit nutaat paasissutissiisarnermut teknologimik tunngaveqarlutik suliaqartut sumiluunniit pilersinneqarsinnaapput - aamma sumiiffinni inukitsuunnguugaluani.

Naalakkersuisooqatigiit makku ilanngullugit sulissutiginiarpaat:

244. Nunatsinni attaveqaatitigut atugassarititaasut nunarsuarmi nutaanningsaarnermut malinnaattuarneqassapput.
245. Attaveqaatitigut akigitat appariartortinneqassapput.
246. Flatrate inuiaqatigiinnut tamanut atugassiissutigineqassaaq.
247. Internetikkut assigiinnigitsumik akeqartitsineq nalimmassarneqassaaq (radiokæde, kabelersuit aamma satellit atorlugit).
248. Immakkut kabelersuup piginnaasaa tamakkersortinneqassaaq, aningaasaliissutit inuiaqatigiinnut iluaqutaaqqullugit, taamaattumik kabelersuup Nunavummut Nunavimmullu ikaartinneqarsinnaanera misissorneqassaaq.

249. Kabelersuup piginnaasaata avammut tuniniarsinnaanera ammaanqassaaq.
250. Ilinniarfiit tamarmik akeqanngitsumik internetteqartuarnissaat isumagineqassaaq aningaasaliinerummat ilinniarsimassutsimut.

PIORSARSIMASSUSEQ

251. Nunarput namminersorluni kulturikkut pitsaasunik atugassaqartitaasoq naalakkersuisooqatigiit anguniarpaat, tamannalu “kulturip ulluanik” pilersitsineq atorluarlugu annertusarneqartassaaq!

Inuiaqatigiit atugarissaartut ilisarnaatigilluinnartarpaat kulturikkut sunngiffimmilu innuttaasut tamarmik uummaarissumik peqataalluarnerat. Inuiaqatigiit suliassaraat innuttaasut kulturikkut sunngiffimmilu peqataanissaannut pitsaanagerusunik tunngavissioinnissaq kiisalu innuttaasunik qaamarsaanissaq.

252. Piorsarsimassutsikkut ineriartortitsineq tassaassaaq inuiaqatigiinnit aallaavilik inuiaqatigiit kissaataat pisariaqartitaallu aallaavigalugit. naalakkersuisooqatigiinni isumaqarpugut piorsarsimassutsimut pisortaniit aningaasaliissutaasartut naalakkersuinikkut siunertarinqartunut naapertuutsinneqartassasut.

253. Tusagassiuinermut tunngatillugu siammasissumik aallakaatitassiornerup nukittorsartuarnissaa pingaaruteqarpoq. Tusagassiornermi pitsaassuseq annerpaaq anguniarlugu TV-qarfinni radioqarfinnilu tamani tusagassiuusut teknikerillu ilinniarsimasut atorneqarnissaat anguniarneqassaaq.

Piorsarsimassutsikkut inuusaatsikkullu kalaallit oqaluttuarisaaneranni eriagisassat pingaaruteqartut najukkani ataasiakkaani katersugaasiviit aamma Nunatta Katersugaasivissua Allagaateqarfialu atuagaateqarfiillu allat aqqutigalugit tammatsaalineqassapput.

254. Eqqumiitsuliortut, sanaluttartut, atuakkiortut nipilersortartullu suliaminnut atatillugu pikkorissartinneqartarnissaat suliaminnillu ingerlatsiffissaat ineriartortinneqassaaq. Katuamut kulturikkullu illorsuarnut allanut tapeeqataaneq aqqutigalugu periarfissiisoqassaaq kulturimut attuumassuteqartunik siammarterinissamut, kiisalu Nunat Avannarliit naggueqativullu akititsinniittut suleqatiginissaannut. Naalakkersuisooqatigiit anguniarpaat kalaaleq timikkut tarnikkullu nukittoq.

OQAATSIVUT

1. Kalaallisuinnaq oqaasillit suliffeqarsinni tamani kiffartuunneqartarnerat qulakkeerneqartassaaq.

AKUULERSITSINEQ

Kalaallit ataatsimoornitsinni kinaassuserput, kulturerput oqaatsivullu qitiulluinnarput. Naalagaaffingornissarput eqqarsaatigalugu ilinniarfitaaneq ineriartornerlu qitiupput pingaaruteqarlunnarlutillu.

Inuit nunanit allaneersut inuiaqatigiinni inooqataalersimasut akuulersinniarlugit immikkut iliuseqartoqartarnissaa pisariaqarpoq:

255. Kalaallit oqaasiinik, danskit oqaasiinik tuluilluunniit oqaasiinik ilinniarnissamik pisariaqartitsisut eqqarsaatigalugit.
256. Kalaallit kulturiannik, oqaluttuarisaanerannik inuiaqatigiinnilu pissutsinik paasisaqarnissamik pisariaqartitsisut eqqarsaatigalugit.
257. Taamaammat oqaatsitigut inuiaqatigiinni akuunerulersitsiniarnermut inatsimmik Naalakkersuisooqatigiit pilersitsiniarput – kinaluunniit Kalaallit Nunaanni najugalik kalaallit, danskit tuluillu oqaasiinik, kalaallilu kulturiannik inooriaasiannillu ilinniagaqarsinnaaleqqullugu.
258. Akuuneruneg oqaatsitiguinnaanngitsoq aamma sulisoqarnikkut allatigullu timitalerneqassaaq.
259. Nunat allamiut nunatsinnut nuuttarsinnaaneratt, najugaqarallartarsinnaaneratt nakkutigineqarnissaallu pillugit nunatsinni nammineerluta inatsisiliornissarput naalakkersuisooqatigiit anguniassavaat.

TUSAGASSIUUTEQARNEQ

Nunatsinni isorartoqisumi inuiaqatigiit katersuuffigaat Kalaallit Nunatta Radioa TV-lu, taamatullu Internetikkut attaveqaateqalernerup inuiaqatigiit ataatsimoornerulersippai.

Attaveqaateqarnermi inoqarfiit amerlanersaat avammut attaveqarsinnaanngorput avataaniillu nutaarsiassat killeqanngiusattumik pissarsiarisinnaalerlugit. Ullumikkut nunarsuatsinnut sumulluunniit attaveqarsinnaanngorpugut paasissutissallu ingerlaavartumik ingerlaannartumillu pissarsiarisnaanngorlugit siaruartersinnaalerlugillu.

260. Innuttaasunut tamanut tusagassiisinnaanerup ingerlatiinnarnissaa pingaaruteqarluinnarpoq (tusagassiisarfiup inuiaqatigiinnut paasissutissiisussaataitanera public service naapertorlugu), ineriartortinneqarluni pitsanngorsarneqarlunilu. Naalakkersuisooqatigiit anguniarniarpaat inuiaqatigiit akooqataalluarnissaat, tamannalu anguneqarsinnaavoq radiot, tv-llu peqatigiiffii Kalaallit Nunaata Radioa-lu suleqatigalugit ineriartortitseqqinnikkut.

Nunatsinni nutaarsiassaqaqtitsineq kiffartuussiviusariaqarpoq killilersuiffiunngitsoq, tamannalu pisussaaffiliivoq uppernassusilimmik ingerlatsinissamik. Nutaarsiassaqaqtitsineq inuiaqatigiinnut tamanut sammitinneqartoq paasissutissiisuulluartaqarpoq, eqqortumik pissuserissaartumillu paasissutissiisarnissat pingaartillugit.

Tusagassiortut ilinniartitaaneranni tunngaviulluinnarpoq inuiaqatigiit illuinnaasiunngitsumik tusagassaqartinneqartarnissaat.

Aviiseeraqarneq

261. Nunatsinni Kommunerejussuarnut aaqqissuussisimaneq ilutigalugu nunap immikkoortuini innuttaasut imminerminnut paasissutisseeqatigiittarfissaannik pisariitsumik siammarterneqarsinnaasumik aviiseqarnissaq anguniarneqassaaq.
262. Naalakkersuisooqatigiit naqiteriveqarnikkut aaqqissuusseqqinnissamik aqputtissiuussissapput. Aningaasalersuinissamullu sinaakktissanik suliaqassallutik.

Nunap immikkoortuini aviiseeraqartiternerup qulakkiissavaa paasissutissiisarneq eqqortoq nunap immikkoortuini ingerlanneqartoq, tusagassiorfiimmi angisuut ajoraluartumik ileqquliutiinnalerpaat illuatugaannarsiortumik nutaarsiassaqaqtitsisarneq aammalu inuiaqatigiinni pilersinneqartartut nuannaarutissaasut tusarliunneqassanatik. Aviiseeraqarneq pissusiviusunik paasissutissiivittut atorineqartartoq siuarsarneqassaaq.

KNR – Kalaallit Nunaata Radioa

263. Naalackersuisooqatigiinnit pingaartipparput KNR-ip tamatigoortumik nukittorsarneqarnissaa, taamaalilluni aamma kiffartuussisussaataitanermi pisussaaffiit digitaliseriinermi inissisimanagerat qulakkeerniarlugu. Kanaalit arlariit aallakaatinneqartalernissaanni pisussaaffilersuinissaq pingaartinneqassaaq, soorlu inuiaqatigiinni soqutigisatigut tamatigoortumik sammilinnik kalaallisut aallakaatitassiat amerlanerusut pilersinneqarnissaat eqqarsaatigalugu.

264. KNR-imut aningaasaliissutigineqartartut nalilersoqqissaarneqassapput.

Nunap immikkoortuini aallakaatitassiornernik annertusaaneq

265. Naalackersuisooqatigiinni isumaqarpugut tusagassiiisarneq tamatigoornerusoq anguneqassappat tusagassiorfinnik ingerlatseriaaseq nutarteriffiusariaqartoq. Nutaarsiassanik aallanillu tusagassiiisarneq eqaannerusoq nunattalu immikkoortuiniit tamakkiinerusumik ingerlanneqartoq ineriartorteqqinneqassaaq kommunerujussuit aaqqissuunneqarsimanagerat naapertorlugu nunap immikkoortuini TV-qarfiit radioqarfiillu peqatigiiffii suleqatigalugit piorsaanikkut.

Tusagassiuuteqarnikkut siursaavik

266. Tusagassiuuteqarnikkut siursaavimmik pilersitsinissaq siunertarlugu naalackersuisooqatigiit ilungersorlutik sulissuteqarniarput. Siursaavik attaveqaqatigeeriaatsit nutaajusut tamaasa IT-teknologimik tunngavillit siuarsarneqarnissaannut aallaaviusaaq. Siursaavimmi ilisimasat issittumut tunngassuteqartut immikkoorteqarluinnartut katersorneqassapput. Siursaavimmi suliassanut pikkorissusillit aallerfigineqarsinnaassapput immikkut attaveqaqatigiinnikkut inuussutissarsiutitigut aningaasarsiorfiusinnaasunik ilisimasallit. Siursaavik soqutigisalinnut naapiffigiutigissaaq IT-teknologiimik assigisaanillu ilisimatusartunut, ilinniartitsisunut inuussutissarsiuteqartunullu, tamakkunatigullu suleriarnissanut aallaaviit toqqammavilerlugit. Siursaavik pitsaanerpaanik sinaakkusiissaaq IT-teknologiip periarfissiissutaasa nunatsinni qanoq atorineqarnissaannik nutaajusumillu siursaaniissamik.

KOMMUUNIT

267. Kommunit namminersortuunerat Naalackersuisooqatigiit ataqqisaraat taamaaginnarnissaalu sulissutigiuaassallugu. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat kommunit aningaasaqarnikkut suliassatigullu namminersortuunerisa ineriartortinnissaat, kommuninik aaqqissuusseqqinnermi pilersaarusiaasimasut isumaqatigiissutillu nutaat naapertorlugit.

Kommuninut politikkimi naalackersuisooqatigiit siunertatut anguniagaraat:

268. Nunatsinni najugaqarfiit ineriartortitsinissamut naligiimmik periarfissaqartitaanissaat.

269. Nunatsinni tamatta pitsaasunik atugaqassaagut.

270. Kommunini illoqarfik pingaarneq, illoqarfiit allat immikkoortortallu tamarmik ilisarnateqarput, nukittuffeqarlutik ineriartornermullu periarfissaqarlutik.

271. Kommuniti kiffartuussineq, suliffissaqarneq aningaasatigullu atuagassarititaasut naligiinne-
runissaat anguniarlugu ineriartortitsineq ingerlanneqassaaq.
272. Kommunit ineriartornissaannut suliniuteqarnermi kommunip aningaasatigut, isumaginnin-
nikkut avatangiisitigullu nammineq napatissinnaanissaa anguniarneqartassaaq.
273. Kommunit nukittuffii ineriartornissamullu periarfissai aallaavigalugit ineriartortitsineq
ingerlanneqartassaaq.
274. Ineriartornermut arlalippassuartigut kommunit akisussaapput, taamaattumik kommunit
suliassat akisussaaffiillu annertuut isumaqatigiissutit tunngavigalugit ingerlattassavaat.
275. Nunaqarfiit pillugit Nuummi 2017 ataatsimeersuarnermi anguniakkat ingerlariaqqinnissamut
tunaartassatut siunniunneqarput.

Kommunit akisussaaffilersorneqarnerat nalilersuilluarnikkut kommuninik artukkiinngitsumik inger-
lanneqartarnissaa naalakkersuisooqatigiit pingaartippaat. Kommunit tamarmik nuannersumik toq-
qissisimanartumillu najugaqarfigissallugit kajungernartuussapput.

NUNAQARFIIT NUKITTUUT NAMMINERLU INGERLATSIFFIIT

276. Nunaqarfinni inuussutissarsiornikkut suliffeqarnikkullu ineriartortitsinissamut ataatsimoor-
tumik periusissaliortoqassaaq, nunaqarfimmiut, kommunit susassaqtullu tamaasa suleqataa-
tillugit.
277. Nunaqarfiit siuarsarumallugit Naalakkersuisooqatigiit sulissutigissavaat ineriartortitsinermut
ingerlatseqatigiiffiit eqeersimaartumik nunaqarfinni aningaasalersuisinnaasut pilersiortornissaat.
278. Ineriartortitsinermut ingerlatseqatigiiffiit Naalakkersuisunit, kommuninit namminersortu-
niillu aningaasalersorneqassapput.

Naalakkersuisooqatigiit ineriartortinniarpaat nunaqarfiit inuussutissarsiornikkut nutaaliordiullutik
suliffissaqarfiulluurtut:

279. Aalisakkanik tunisassiornermi nioqutissiornermilu tunisassiorfiit uninngatiinnaarneqaler-
simasut ingerlaqqinnissaat periarfissarsiunneqassaaq, piginnittuusunullu qanoq pisussaaffiler-
suisoqarsinnaanersoq misissorneqassaaq.
280. Kalaaliminernik assigiinngitsunik tunisassiornermi nioqutissiornermilu
281. Angallannikkut, pilersuinikkut pisiniarfeqarnikkullu ingerlatsinerni
282. Takornarianik aalisartitsisarnikkut, piniartitsisarnikkut, illusisarfiuteqarnikkut aliikkutassa-
qartitsisarnikkullu.
283. Nunaqarfigisami kiffartuussinertigut namminersortutut sullissisarnerni.
284. Allaffissornikkut ilisimasaqassutsimullu tunngasutigut sullissinerni.
285. Sanaartornikkut teknikkikkullu namminersortutut ingerlatsinertigut.

Naalakkersuisooqatigiit ineriartortinniarpaat nunaqarfiit kulturikkut, ilinniartitaanikkut sunngiffim-
milu sammisassatigut ingerlatsilluurtut:

286. Meeqquerivitsialak nunaqarfinnut naleqquttoq ingerlanneqassaaq.
287. Atuarfitsialaap ingerlalluarnissaa qulakkeersimaneqassaaq.
288. Ungasianiit ilinniartitsisarnerit siuarsarneqassapput.
289. Inersimasunik ilinniartitseqqiisarnerit ingerlanneqartassapput.
290. Qarasaasianik atuisinnaanermut ilinniartitsisarnerit ingerlanneqartassapput.
291. Timersortarfeeraqarneq katersortarfeqarnerlu siuarsarneqassapput.

292. Timersornikkut, timigissartarnikkut, kulturikkut ingerlatsinertigut sunngiffimmilu sammisasatigut neqeroorutit ingerlaavartuussapput.

Naalackersuisooqatigiit ineriartortinniarpaat nunaqarfiit isumaginninnikkut peqqinnissakkullu ingerlatsilluartut:

293. Nakorsiartarfeqarnek pitsanngorsarneqassaaq.

294. Ungasianiit nakorsiartitsisarnek ineriartortinneqassaaq.

295. Nunaqarfinni peqqinnissakkut ilinniarsimasunik sullissisoqarnek siuarsarneqassaaq.

296. Pinaveersaartitsinikkut suliniutit siuarsarneqassapput.

297. Utoqqarnik isumaginninneq sullissisarnerlu siuarsarneqassaaq.

298. Innarluutilinnik innarluuteqalersimasunillu isumaginninneq siuarsarneqassaaq.

299. Nunaqarfinni peqqinnissakkut isumaginninnikkullu pissutsinik paasissutissiisarnek qaammarsaanerlu siuarsarneqassapput.

300. Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni nutaamik akisussaaffilersuinerit pissaaffilersuinerillu ilutigalugit nunaqarfinnut aningaasaliissutitigut aaqqissuussinerit siunissami nutaamik tunngavissinneqassapput, nunaqarfimmiut suleqataatillugit.

Nunaqarfiit ineriartorfiusut tassaasariaqarput innuttaasut nunassiffigilluarsinnaasaat, aamma nuttar-sinnaanermut aningaasaateqarfiup aaqqissuuteqqinneqarluni atorluarneratigut.

TIMERSORNEQ

301. Inuiaqatigiit timikkut anersaakkullu peqqissut pilersinneqassapput, ilaatigut timersornikkut periarfissat annertusarneqarnerisigut. Nunatsinni timersorneq tamatigoortumik ingerlanneqassaaq.

302. Nunaqarfinni timersornikkut kulturikkullu ineriartortitsinerup nukittorsaaviguarnissaa ilutigalugu timersortarfeqqanik/katersuuffigisinnaasanik nunaqarfinnut naleqquttunik sanaartornerup ingerlaqqinnissaa Naalackersuisooqatigiit pingaartippaat. Nunaqarfinni sunngiffimmi sammisassaqtitsivinnik, ukioq tamaat atorneqarsinnaasanik pilersitsisarnissaaq naalackersuisooqatigiit anguniagaraat.

303. Timersornermut Højskolimik nunatsinni pilersitsioqarnissaa sularineqassaaq, pilersitsisoqareeraluarpalluunniilli nunani allani timersornerup tungaatigut ilinniarfiit suleqatigalugillu atorluarneqartuarnissaaq periarfissaajuaannartariaqarpoq.

304. Qimusserneq kulturitoqqamik tammatsaaliuineruvoq, taamaattumik naalackersuisooqatigiit pigaartippaat qimussertartut kattuffiat suleqatigalugu qimussertarnerup tammatsaaliorneqarnerata sulissutigineqartuarnissaa.

305. Meeqqanik inuusuttunillu sungiusaasut aqutsisullu pitsaanagerusunik atugassaqarnissaaq naalackersuisooqatigiit aqutissiuutissavaat. Meeqqat inuusuttullu sunngiffimminni peqqinnartunik sammisaqarsinnaassapput timersorneruppat, kulturikkut sulineruppat, inuusuttunulluunniit sammisaqartitsineruppat, soorlu nipilersornerit assigisaallu. Sunngiffimmi ilinniartitsinerit nukittorsarneqassapput.

306. Nunatta erfalasua atorlugu OL-mi nunarsuarmioqatillu unammiaarnerini allani peqataasoqarsinnaalernissaa naalackersuisooqatigiit anguniarpaat.

307. Arsaattarfiit ivigaasat sinerissami amerlisartuaartinneqassapput illoqarfiit nunaqarfiillu anginerit tamarmik peqalersillugit. Timersortarfissuit aserfallattaalineqarlutillu nutarterneqartassapput. Nunaqarfiit anginerit atuisartoqarluartullu timersortarfeeqqanik pilersitsivigineqartassapput.

308. Timersoqatigiiffiit avatangiisini saliinikkut suliaqarnermikkut aningaasarsiortarnissaat aqutissiiuunneqassaaq.

ILAGEEQARNEQ

Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat kalaaleq timikkut peqqissoq tarnikkullu toqqissisimasoq suleqataasorlu!

Ilukkut inuuneq nukittoq ingerlalluarterlu Naalackersuisooqatigiit pingaartippaat.

Nunatsinni pisortatigoortumik oqaluffeqarnermi Ilagiit Kalaallit Lutherikkuusut tunngaviupput.

Upperisarsiorneq inunntut ataasiakkaanut misigissutsinullu tunngalluinnartuuvoq, taamaattumik nunatsinni upperisarsiornermi sammiviit assigiinngitsut ingerlanneqarsinnaasariaqarput.

Naalackersuisooqatigiit ataqqivaat ilagiit Lutherikkuusut ilagiit danskit (folkekirken) ingerlanermini tunngavii assigalugit ingerlatitaanerat nangissasoq. Nunatsinnilu ilagiit nammineq siulersuissasut ilagiinni qullersaqarfik sinniisullu peqatigalugit.

309. Nunatsinni Ilagiinni aqqissugaanikkut naleqqussaanissaq Naalackersuisooqatigiit suleqataaffigerusuppaat, soorunami ilagiit qullersaallu peqatigalugit.

310. Ilagiinnik sullissiviit oqaluffiit palasit illui il.il. ullutsinnut naleqquttumik nutarterneqanissaat ingerlaavartumillu aserfallataalineqartarnissaat isumannaarniarlugu sanaartornissamut pilersaarut naammassineqassaaq.

311. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat nunatsinni palasinngorniat nunarput qimanngikka-luarlugu ilinniarnermikkut naammassinnittarnissaat, taamatuttaaq pisariaqartitsinerput naaper-torlugu pattattunngorniat ilinniartitaanerisa aqqissuuteqqinnissaat naalackersuisooqatigiit anguniarpaat. Ullumikkut ajoqinut allanullu ilageeqarnermi sullissisunut soorlu ilagiit sinniisaannut atugassarititaasut nalilersorneqaaqqinnissaat naalackersuisooqatigiit aqutissiiu-tissavaat.

312. Ilinniarnissamut qinnuteqarfissaq nalleraangat allanillu pingaarutilinnik pisoqassatillugu ilagiinni sulisunut piffissamik annertuumik tiguisarpoq, kuisinnermut allagartat innuttaasuniik piniarneqartarnerat. Taamaammat naalackersuisooqatigiit ilanngullugu anguniarpaat, siunissami kuisinnermut allagartat ajornanngitsumik digitaliusumik pissarsiarineqarsinnaalernissaat.

313. Ilagiinni sulisooreersut sulisussallu pikkorissartinneqartarnerat ilinniartinneqartarnerallu aqqissuullugaasumik aaliangersimasumillu ingerlanneqartalissaaq.

Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat Ilagiit kalaallit namminneq ingerlatsisut ilagiit sinniisaat palasit ajoqit sulisullu tamaasa peqatigalugit.

314. Ilagiit sinniisaannut atugassarititaasut pitsanngorsarneqassapput.

QATSERISARTOQARNEQ

Nunarput tamakkerlugu innuttaasut tamarmik nunaqarfimminni illoqarfimminnilu toqqissisimallutik ulluinnarni inuunerminnik ingerlatsinissaat qulakkeersimaniarlugu Nunatsinni qatserisartoqarnerup inatsisitigut ersarissumik tunngaveqartumik aammalu qatserisartutut inissisimanerup apersuusarneqarsinnaajunnaarlugu aaqqiiviginissaa naalakkersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat, taamaatumik:

315. Naalakkersuisooqatigiinnit pingaartipparput qatserisartut pitsaasumik ilinniartittuarnissaat, ilinniaqqittuarnissaallu.
316. Sinerissami qatserutitigut atortorissaarutit ullutsinnut naleqquttut nunaqarfinni illoqarfinnilu tamani pigineqarnissaat.
317. Nunami imaanilu mingutsitsinermi sillimaniarnermut pikkorissartuarnissaat, atortorissaarutitigullu malinnaajuarnissaat.
318. Upalungaarsimanermi suliaqartut toqqissisimanartumik, akissaatitigullu naleqquttumik sulif-
feqartutut inissisimasoqalernissaa anguniarneqassaaq. Aamma akiuiniarnermi atortorissaarutitigut pisariaqartitsinermut naapertuuttumik ineriartortitsisoqassaaq.
319. Takornariaqarnerup annertusiartornera malillugu takornarissat upalungaarsimanikut annaas-
siniarsinnaanikkullu pitsaasumik sullinneqartuarnissaat ineriartortinneqassaaq.
320. Innuttaasut qaammarsaaffigineqartuarnissaat imaani nunamilu ajutoornaveersaartitsinermut tunngatillugu ingerlaavartunngortinneqassaaq.
321. Meeqqat atuarfiini ilinniarfinnilu tamani ikiueqqaarnermut, annikitsunillu qatserinermut tunngasunik paasisitsiniaanerit ilinniartitsisarnerillu ingerlanneqartassapput.

AVATANGIISEQ

Naalakkersuisooqatigiit anguniarpaat sulissutigiuassallugulu nunatta avatangiisittalu mingutsitsinernut suusunulluunniit illersorneqarnissaa, tamannalu anguniartuarneqassaaq ataani allassimasut tunngavigalugit:

322. Silaannaap allanngoriartornerata issittumut sunniutai malinnaaffigeqqissaarneqassapput, qanorlu iliuusissat nunat allat suleqatigalugit suliarineqassallutik.
323. Naalakkersuisooqatigiit sunniuteqartumik suleqataaniarput, nunap avatangiisittalu tamarmiusup paarilluarneqarnissaanut, taamaaliornikkut inuiaqatigiit ineriartornerat, inuit inuunerminni atugaat ataqqillugit, imminut nammassinaasumik tunngaveqarluni pisinnaaqqullugu, aammalu Kalaallit Nunatsinni uumasut nunallu naatitaqarsinnaassusia piujuaannaqqullugit.
324. Naalakkersuisooqatigiit nunarsuarmi sunniuteqartumik suleqataassapput, issittumi inuit peqqissuunissamat ulorianartorsiortitaannginnissaat illersorniarlugu. Naalakkersuisooqatigiit suleqataassaaq, suliniaqatigiiffiit naleqquttut suleqatigalugit, qanoq iliuusaasinnaasutigut nunarsuarmi nunarsuullu immikkoortuani avatangiisitigut ajornartorsiutaasut annertoorsuit issittumi uumassusilinnut sunniuteqapilussinnaasut anigorniarninerini.

325. Nunatsinni qitiusumik eqqakkanut ikuallaasarfissuaqalersinnaaneq misissorneqassaaq, ikuallaasarfissuaq nukimmik annertuumik pilersuisoqarsinnaasumiittussaammat.
326. Avatangiisit pillugit aningaasaateqarfik pilersinneqassaaq.

ILISIMATUSARNEQ

Nunarsuarmi ilisimatusarnerup iluani nunarput pingaarutilerujussuarmik inissisimavoq. Ullumikkut nunatsinni ilisimatusarfiit arfineq marluupput nunattalu ilisimatusarnikkut soqutigineqarnera pingaaruteqarneralu nunarsuarmioqataanitsinni annertusigaluttuinnarpoq.

327. Nunanit allaniik nunatsinnut ilisimatusariartortartut nunarsuatsinni pingaaruteqartumik iluaqutaapput nunatsinnullu aamma ilisimalikkat iluaqutaanissaat pingaaruteqartorujussuuvoq taamaattumik naalackersuisooqatigiit pingaartippaat, ilisimasani katersuivissap piaartumik naammassineqarnissaa aningaasallu ilisimatusarnermi pisariaqartinneqartut qulakkeerneqarnissaat.
328. Ilisimatusarnerup iluani nunatsinnut soqutiginnittut amerliartuinnarnerisa kinguneraat ilisimatusartunut inissat suli amerlanerusut pisariaqartinneqarnerat tamannalu naalackersuisooqatigiit suli annertusaaffigeqqinniirpaat, aammattaaq naalackersuisooqatigiit ilisimavaat Ilisimatusarfiup allilerneqarnissaa pisariaqartinneqartoq tamannalu anguniarlugu naalackersuisooqatigiit sulissapput.
329. Piniartut, aalisartut aammalu siulitta ilisimasaat ilisimatusarnermi pingaartinneqarlutik pissuserissaartumillu akuutinneqartuarnissaat Naalackersuisooqatigiit pingaartippaat.
330. Nunatsinni ilisimatusartut soraarummeerutaasa aammalu ilisimatuut ilisimatusaataasa angusimasaasalu inuiaqatigiinnut tusagassiuutit aqqutigalugit saqqumilaartinneqarnerunissaat naalackersuisooqatigiit anguniirpaat.

SILAP PISSUSAATA ALLANNGORIARTORNERA

Naalackersuisooqatigiit silaannaap pissusaata allanngoriartornerata Nunatsinni inuunermut assi-giinningsorpasuartigut sunniuteqariartuinnarnera eqqumaffigilluinnarpaat. Avaqqunneqarsinnaanngitsumik kultuurikkut, inuussutissarsiornikkut, sanaartornikkut angallannikkullu pissutsit sukkasuumik allanngoriartorput. Aatsaat taama pilersaarusiorluakkamik ingerlatsinissaq sutigut tamatigut pingaartigilerpoq.

Sanaartornermi sunniutissat

Sanaartornermut pitsaaqutaasutut taaneqarsinnaavoq silami siviunerumik sanaartortoqarsinnaalernissaa. Nunalli qeruaannartup aakkiartornerata nassataanik sanaartukkat pioreersut innarleriar-torsinnaanerata malittareqqissaarneqassaaq innarlitsaaliuinermilu iliuusissanik ineriartortitsisoqarluni.

Sisimiuni Sanaartornermi ilinniartummi issittumi sanaartornikkut unammilligassat nutaat eqqumaffigilluarneqarput malittarineqarlualutillu.

Inoqarfinni tamani nunap qerisartup aakkiartornerata sunniutai pillugit misussueqqissaarnerit ingerlanneqassapput.

Inoqarfiit avataanni pingortitamik ingerlaavartumik nakkutilliisoqarnissaa naalackersuisooqatigiit aqutissiuutissavaat.

Inuussutissarsiornermi sunniutissat

Naatsorsuutigisariaqarparput piniarnerinnarmik inuussutissarsiuteqarneq ilungersunarsiartussasoq, akerlianilli nunalerinermik uumasuuteqarnermillu inuussutissarsiorneq nutaanik periarfissaqalisasooq. Taamaattumik allanik inuussutissarsiutitaarniarluni ilinniartitaanerit allamullu nuussinnaarnermut periarfissat piareersarluakkamik pilersaaruserluartariaqarput.

Aalisarnermut iluaquteqarlunilu ajoquteqarnissaa naatsorsuutigineqassaaq. Aalisakkat ilaat tammarrartut allat nutaat takunnissaat naatsorsuutigisassatta ilagaat. Taamaattumik tunisassiorfiit tunisassi-assanut assigiinngitsunut naleqqussarsinnaasut siunissami sananeqartarnissaat pingaaruteqarpoq.

NUNAT ALLAT

Nunarput ukiuni aggersuni annertuunik ilungersuutissaqarpoq. Nunarsuarmioqatigiit sukkaqisumik imminnut akuliukkiartuinnarnerisa tikikkiartuinnarpaatigit nunarsuarmilu aningaasaqarneq niuernikkut sukkaasuumik allanngoriartorpoq. Nunarput ilungersuutissanut tamakkununga piareersartariaqarpoq nunarsuarmioqatigiit niueqatigiinnikut ilisimasaqassutsikkullu unammilleqatigiinneranni peqataalluarnissani aqutissiuunniarlugu.

Nunarsuatsinni eqqissineq, atugarissaarneq pisuussuteqarnerlu aqutissiuunneqartuarput nunarsuarmioqatigiit imminnut pisussaaffeqatigiillutik suleqatigiikkiartornerisigut.

331. Naalackersuisooqatigiit naggueqatitta suleqatiginerat attatiinnarlugulu nukittorsarniarpaat ilaatigit ICC aqqissugaalluartoq nunarsuatsinnilu nukittuumik inissisimasooq aqutigalugu.

Naalackersuisooqatigiit ICC-p anguniagai makkua pingaarnerit illersugaraat:

- Nunani issittumiittuni Inuit suleqatigiinnerat nukittorsassallugu.
- Nunani issittumiittuni avatangiisit illersussallugit.
- Nunarsuarmioqatigiit katersuuffiini Inuit pisinnaatitaaffii soqutigisaallu saqqummiuttassallugit.
- Nunani issittumiittuni naalackersuinikkut inuillu atugarisaasigut politikkimi tamakkiisumik peqataassalluni.

332. Naalackersuisooqatigiit Issittumi Siunnersuisooqatigiinni suleqatigiinneq pingaartippaat. Naalackersuisooqatigiit isumaqarput Issittumi Siunnersuisooqatigiinni suleqatigiinnermi, avatangiisit pillugit tunngaviusumik oqallisigisat saniatigit, nunani issittumiittuni najugallit ajornartorsiutit naapittagaat aamma oqaluserinissaat.

333. Naalackersuisooqatigiit kissaatigaat nunatta EU-mik suleqateqarnerata annertusarneqarnissaa, nunatta EU-mut ilaa-sortanngornissaa siunertarinngikkaluarlugu. Naalackersuisooqatigiit kissaatigaattaq EU-p nunattalu naligiissumik suleqatigiilernissaat.

334. Naalackersuisooqatigiit kissaatigaat Nunarput Avannaarsuani pingaaruteqartumik inissimalluarnini patsisigalugu nunarsuarmioqatigiit ineriartoqatigiinneranni sunniuteqarnerulissasooq.

Taamaattumik Naalackersuisooqatigiit kissaatigaat Nunarput nammineq FN-imi sinniisoqalissasoq.

335. Nunatta namminersulivinnissaata tungaanut Danmarkimi Naalackersuisooqatigiit suleqatigalugit oqartussaaqataanerup annertusiartuaartinneqarnissaa sulissutigineqartuassaaq. Nunatta Namminersorluni Oqartussaanera tunngavigalugu nunatsinni oqartussaasut nunatta namminerisaminik tunngaviusumik inatsiseqalernissaa ukiuni tulliuttuni suliarissavaat.
336. Nunatta tunngaviusumik inatsisitaassaani ilanngullugu aalajangersarneqassaaq nunatta nunanut allanut tunngasutigut illersornissamullu tunngasutigut aquneqarnerata Naalackersuisunit akisussaaffigineqalernissaat.
337. Naalackersuisooqatigiit anguniarpaat nunatta nunani sanilerisatsinni niuernikkullu annertuumik suleqatigisaani immikkut aallartitaqarfeqalernissaa. Tamanna isumaqarpoq siunis-sami minnerpaamik nunani sanilitsinni nunanilu niuernikkut, inuussutissarsiornikkut ilinniartitaanikkut il.il. suleqatigisatsinni nunarput aallartitaqarfeqassasoq.
338. Naalackersuisooqatigiit isumaqarput Kalaallit Nunaata nunanit allanit tutsuiginartutut, isumannaatsutut suleqatigineqarluarsinnaasutullu isigineqarnera nukittorsartariaqartoq ineriartortinneqartariaqartorlu.

SILLIMANIARNEQ ILLERSORNISSARLU

Naalackersuisooqatigiit ilisimaaraat nunatta nunarsuarmi inissisimanera naapertorlugu illersornissakkut pingaaruteqarluinnarnera.

339. USA-mut 2004-mi illersornissaq pillugu isumaqatigiissutip naalagaaffinngornissatsinnut sulissutiginninnsinnut naapertuuttumik ineriartortittuarnissaa naalackersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat.
340. Nunatta killeqarfiata iluani nakkutilliisoqarnikkut ingerlatsinermi tamakkiisumik oqartussaalernissarput tikitserlugu naalackersuisooqatigiit sulissapput.
341. Nunatta naalagaaffittut NATO-mut ilaasortaanissaa naalackersuisooqatigiit aalajangiusermavaat.
342. Amerikkarmiut nunatsinni sakkutooqarfeqarnerat pillugu nunatta toqqaannartumik USA-mut isumaqatigiissuteqartalernissaa naalackersuisooqatigiit anguniarpaat.
343. Ukiuni kingullerni Pituffimmi kiffartuussinermut isumaqatigiissummut tunngassuteqartut, kingullertigullu aamma Pituffimmi sakkutooqarfiup pilersorneqarneranut tunngassuteqartut eqqarsaatigalugit, naalackersuisooqatigiit nunatta suliassa qarfinni pineqartuni pissarseqataa-nerusalernissaata qulaqqeerneqarnissaanut Naalackersuisut USA-mut nutaamik paaseqatigiiffiusumik isumaqatigiissueqarnissaat aqutissiutissavaat.
344. Nunatta innuttaminit illersorneqartarnissaa pillugu suliavut ingerlateqqissavagut, nammineq erfalasutta ataani ingerlanneqartunngorlugu. Kalaallit inuusuttut inersimasullu nunatta illersornissaanik suliagarusuttut sapinngitsullu atorluarneqarnerusariaqarput, aalisarnermik nakkutilliinermi, Sirius Patrulje-milu peqataanerunissaat aqutissiuullugu.

345. Taamaammat killeqarfitsinni nakkutilliisussatut ilinniartitaasernerit aaqqissuullugaasut pilersinnissaat Naalackersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat.
346. Naalackersuisooqatigiit anguniarniarpaat nunatta aalisarnikkut killeqarfiinik nakkutilliinermi tamatigut umiarsuit minnerpaamik marluk ataatsikkut nakkutilliisinneqartarnissaat, tassa nunatta kangiani aammalu nunatta kitaani. Tamatumalu piumasaqaatip Danmarkip naalackersuisuinut piaartumik isumaqatigiissutigineqarnissaa sulissutigineqassaaq.
347. Nunatsinni sakkutooqarfiusimasuni avatangiisit pinngortitallu akisussaaffiup inissinneqarnissaa qulakkeerniarlugu naalackersuisooqatigiit suliniuteqassapput.

PAARNAARUSSIVEQARNEQ

Kalaallit Nunaanni paarnaarussivimmik matoqqasumik sanasoqarnera naalackersuisooqatigiit siuliisa sulissutigat angullugulu, tamakkualu annertuumik ullumikkut pissutsinut sunniuteqartussaapput.

Taamaattumik naalackersuisooqatigiit nutaat pingaartippaat ataani taaneqartut suliassat peqqisaartumik suliarineqarlutik ingerlanneqarnissaat qulakkeerneqassasoq:

348. Pineqaatissinneqarsimasunut ilinniartitaaneq pikkorissaasarnissarlu.
349. Pineqaatissinneqarsimasut inuiaqatigiinni pitsaasumik inooqataalernissaannut siunnersuisarnikkut pikkorissaasarnikkullu aqutissiuussinissaq.

NUNARSUARMIOQATAANEQ

Nunarsuarmioqataanerup sorlaa tassaavoq – niuernikkut, sulisoqarnikkut, ilinniartitaanikkut, kulturikkut aningaasanillu paarlagiiaaqatigiinneq, nunat assigiinngitsut akornanni aningaasaqarnikkut eqaatsumik ataatsimoorussiartuinnarneq ilutigalugu. Taamaammat tamatuma siunissami tunngaviujartuinnarnissaa pingaaruteqaleriartuinnarnissaalu naatsorsuutigisariaqarparput.

Tassa imaappoq nunarsuarmioqataanerup unamminartuujuarnissaa aningaasaqarnikkullu assigiinngitsutigut eqquisinnaanera allangornaviannngilaq. Taamaammat aqutissat pingaartut makku, tassalu sulisut piginnaanngorsartuarnissaat suliffeqarfiillu annerusumik aningaasanik kaaviiartitsinnaanissaat nukittorsartuartaqarpagut.

350. Taamaammat naalackersuisooqatigiit isumaqarput *nunarsuarmioqataaneq pillugu suleriaasissamik pilersaarusiortariaqartugut* taamatut iliornikkut nunatta soqutigisai aallaavigalugit aqutissat pilersinneqassammata.